

FÜGGELÉK

- 1. Szótár az országos népszavazáshoz**
- 2. Gyakran előforduló kérdések**
- 3. A választási információs szolgálatok működéséhez szükséges legfontosabb jogszabályok**
- 4. A „Választási füzetek” sorozat eddig megjelent számai**

1. SZÓTÁR AZ ORSZÁGOS NÉPSZAVAZÁSHOZ

akadályoztatás a szavazásban A szavazásban akadályozott az, aki a népszavazás napján külföldön tartózkodik, továbbá akinek nincs lakóhelye, illetve tartózkodási helye Magyarországon.

aláírásgyűjtés Országos népszavazás kitűzésére irányuló választópolgári kezdeményezés támogatására az Országos Választási Bizottság által jóváhagyott aláírásgyűjtő íveken lehet aláírást gyűjteni. Ennek érdekében minden állampolgár jogosult - közterületen is - aláírásokat gyűjteni, illetőleg e célból szervező munkát végezni. Az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény szerint nem lehet aláírást gyűjteni az országgyűlési képviselő, valamint a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választását megelőző és követő 41 napon keresztül. Nem gyűjthető aláírás munkahelyen és munkaviszonyból fakadó munkavégzési kötelezettség teljesítése közben; fegyveres erőknél és fegyveres testületeknél szolgálati viszonyban lévő személyektől a szolgálati helyen, vagy szolgálati feladat teljesítése közben; tömegközlekedési eszközökön. Valamennyi aláírásgyűjtő ívet a népszavazásra javasolt kérdés megfogalmazásával kell kezdeni. Az aláírásgyűjtő íven az aláírások mellett fel kell tüntetni a kezdeményező olvasható nevét, lakcímét, valamint személyi azonosítóját, és az aláírást gyűjtő polgár aláírása feliratot.

aláírás-hitelesítés A hitelesítés a népszavazás elrendeléséhez szükséges aláírások számának ellenőrzését, valamint a népszavazás kezdeményezését aláíró állampolgárok azonosítását jelenti, kizárólag a választójogosultság és a lakóhely megállapítása céljából a személyi adat és lakcím-nyilvántartás adatai alapján. A választópolgárok által aláírt aláírásgyűjtő íveket az Országos Választási Bizottság elnökéhez kell benyújtani.

egyenlő választójog A választójog egyenlőségének elve azt a követelményt fejezi ki, hogy minden szavazásra jogosult egyenlő jogokkal vesz részt a választásban, közelebbről *minden választásra jogosultnak azonos értékű szavazati joggal kell rendelkeznie. Az azonos értékű szavazati jog egyfelől a szavazatok számértékének egyenlőségét* jelenti, magyarul minden választójogosultnak ugyanannyi szavazattal kell rendelkeznie, az országos népszavazáson tehát annyival, ahány kérdés van. Másfelől a szavazatok *sikerértékének egyenlőségét* jelenti, azaz a választópolgárok szavazatai azonos súllyal befolyásolják a szavazás végeredményét.

ellenőrzés Az ellenőrzés az országos népszavazás lebonyolításának egész folyamatát végigkíséri. A választási szervek működése és tevékenysége nyilvános. Az aláírások ellenőrzésénél a kezdeményező képviselői jelen lehetnek. A választási bizottságok munkájában részt vehet a kezdeményezők közös megbízottja és az Országgyűlésben frakcióval rendelkező pártok közül a kezdeményezésben részt nem vevők delegáltjai. Az Országos Választási Bizottságba a kezdeményező szervezetek egy közös megbízottat küldhetnek. A népszavazás lebonyolításának nyilvánosságát erősíti, hogy a sajtó képviselői külön engedély nélkül jelen lehetnek a választási szervek munkájánál, e szervek munkáját azonban nem zavarhatják. A népszavazás törvényes lebonyolításának további garanciája a jogszabályok által biztosított jogorvoslati rendszer. A nemzetközi megfigyelők jelenléte szintén a rendszer garanciális részét képezi. (Ld még.: jogorvoslat)

elsőként szavazó választópolgár A szavazatszámoló bizottság a szavazás megkezdése előtt az urnák állapotát, azok üres voltát az elsőként szavazó választópolgár jelenlétében vizsgálja meg, majd zárja le azokat. Ezt követően a szavazatszámoló bizottság az urnába ellenőrző lapot helyez, melyet az elsőként szavazó választópolgár is aláír. Ez a személy a szavazatszámoló bizottság tagja nem lehet.

eredményesség Alkotmányunk szerint a népszavazás eredményes, ha azon – a résztvevők számától függetlenül – az érvényesen szavazó választópolgárok több mint fele, de legalább az összes választópolgár több mint egynegyede a megfogalmazott kérdésre azonos választ adott.

értesítő A névjegyzékbe való felvételtől szóló értesítés, közismert nevén a kopogtatócédula hívja fel a választópolgár figyelmét az országos népszavazásra, illetve arra, hogy azon ő szavazhat. Felvilágosítást tartalmaz a népszavazás elrendeléséről, a névjegyzékbe való felvételtől, valamint arról, hogy mikor, hol és hogyan lehet szavazni. Ha a választópolgár nem kapja meg az értesítőt, a lakhelye szerint illetékes polgármesteri hivatalban a jegyzőtől kell igényelnie.

fakultatív népszavazás Ha az Országgyűlés csak arra köteles, hogy fontolja meg a népszavazás kiírását, de végső soron *csupán mérlegeli*, hogy a népszavazást kiírja-e, vagy sem, fakultatív népszavazásról beszélünk. Mérlegelés alapján az Országgyűlés elrendelheti az országos népszavazást a következők kezdeményezésére: a) 100.000-nél több, de 200.000-nél kevesebb *választópolgár*, b) a *köztársasági elnök*, c) a *Kormány*, d) a *megválasztott országgyűlési képviselők legalább egyharmada*. (Ld. még: **kötelező népszavazás**)

igazolás Az igazolás a Polgármesteri Hivatal által kiállított közokirat, amely arra szolgál, hogy a választópolgár máshol szavazhasson, mint ahol a névjegyzékben eredetileg szerepelt. Országos népszavazáson igazolás kiadásának van helye akkor, ha választópolgár a népszavazás napján *lakóhelyétől távol, de Magyarországon tartózkodik*. Ebben az esetben az igazolás a választópolgár nyilatkozata alapján tartalmazza azt a települést, ahol szavazni kíván.

Igazolást igényelni a lakóhely szerinti Polgármesteri Hivatalban személyesen vagy meghatalmazott útján lehet a szavazást megelőző második napon 16 óráig. Igazolás ajánlott levélben is kérhető, oly módon, hogy az legkésőbb a választás előtt öt nappal megérkezzen a Polgármesteri Hivatalhoz.

jegyzőkönyvvezető A népszavazás napján a szavazatszámoló bizottság mellett jegyzőkönyvvezető működik, aki általában a település polgármesteri hivatalának munkatársa. A jegyzőkönyvvezető nem tagja a szavazatszámoló bizottságnak. Feladata a szavazás során a szavazatszámoló bizottság döntéseinek megfelelően a különböző jegyzékek, jegyzőkönyvek és a névjegyzék vezetése, a szavazás lezárása után pedig az adatlap és a szavazóköri jegyzőkönyv kitöltése.

jogorvoslat Az Országos Választási Bizottságnak (Országos Választási Bizottság) az aláírásgyűjtő ív, illetve a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő 15 napon belül lehet – az Alkotmánybírósághoz címezve – az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani.

Az Országgyűlés népszavazást elrendelő, valamint kötelezően elrendelendő népszavazás elrendelését elutasító határozata elleni kifogást a közzétételtől számított 8 napon belül lehet – az Alkotmánybírósághoz címezve – az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani. Az Országos Választási Bizottság a kifogás benyújtásáról haladéktalanul tájékoztatja az Országgyűlés elnökét, a népszavazás elrendelése elleni kifogásról a köztársasági elnököt is.

Az Alkotmánybíróság a kifogást soron kívül bírálja el. Eljárásának eredményeként az Országos Választási Bizottság, illetve az Országgyűlés határozatát helybenhagyja, vagy azt megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot, illetőleg az Országgyűlést új eljárásra utasítja.

A szavazatszámoló bizottságok döntéseit a területi választási bizottságok bírálhatják felül. A területi választási bizottság döntése elleni kifogásról a fővárosi, megyei bíróság dönt.

A népszavazás eredményét az Országos Választási Bizottság állapítja meg. A döntés elleni jogorvoslatot a Legfelsőbb Bíróság bírálja el.

kampánycsend A szavazást megelőző nap 0.00 órájától a szavazóhelyiségek bezárásáig választási kampányt folytatni tilos.

képviselési (közvetett) demokrácia A képviselési vagy közvetett demokrácia esetében a nép az általa választott képviselők révén alkotja a törvényeket, gyakorolja közhatalmat. A mai modern demokratikus államok általánosan elterjedt hatalomgyakorlási formája. (Ld. még: **közvetlen demokrácia**)

kötelező népszavazás Kötelező népszavazásról beszélünk, amikor az Országgyűlésnek *el kell rendelnie* az országos népszavazást az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdésről. Az Országgyűlésnek ez a kötelezettsége akkor áll fenn, ha a népszavazást legalább 200 000 választópolgár az Alkotmányban és más törvényekben előírtaknak megfelelően kezdeményezi – függetlenül attól, hogy ő maga a népszavazás kiírásával egyetért-e. Az Országgyűlés által kötelezően elrendelendő népszavazás eredménye az Országgyűlésre kötelező (Ld. még: **ügydöntő népszavazás**).

közvéleménykutatás A polgárok véleményének megismerése a népszavazásra bocsátott kérdésre vonatkozóan. A népszavazás napját megelőző nyolcadik naptól a népszavazás napján a szavazókörök bezárásáig a közvélemény-kutatás eredményét nem szabad nyilvánosságra hozni. A népszavazás napján a választópolgárok nyugalma és a zavartalan szavazás érdekében csak az alábbi feltételekkel végezhető közvéleménykutatás:

- (1) csak névtelen lehet és az önkéntességen alapulhat;
- (2) a közvéleménykutató a szavazóhelyiségbe nem léphet be;
- (3) a közvéleménykutatók a választópolgárokat nem zaklathatják, nyilatkozatra nem kényszeríthetik, és csupán a szavazóhelyiségekből kilépőket kérdezhetik meg. A választópolgárnak joga van véleményét titokban tartani.

közvetlen demokrácia A közhatalom gyakorlásának egy történeti formája a közvetlen demokrácia, amelyet kivételesen alkalmaznak, hiszen a néphatalom gyakorlásának fő formája ma már a képviselési demokrácia. Lényege, hogy az állampolgárok személyesen vesznek részt a közügyek eldöntésében. A közvetlen hatalomgyakorlás két intézményesült eszköze a népszavazás és a népi kezdeményezés. (Ld. még: **képviselési demokrácia**)

közszemlére tétel A névjegyzéket a település (község, város, fővárosi kerület) jegyzője a települési önkormányzat polgármesteri hivatalában, 18 nappal a szavazás előtt közszemlére teszi, ahol azt bárki megtekintheti. A névjegyzék közszemlére tételének időpontjáról a lakosságot a helyben szokásos módon előzetesen tájékoztatni kell. A névjegyzékből való kihagyás vagy a névjegyzékbe való felvétel miatt a névjegyzék közszemlére tételének időtartama alatt írásban emelhető kifogás a névjegyzéket vezető települési jegyzőnél. A kifogás elutasítása esetén az illetékes helyi bíróságnál lehet jogorvoslattal élni.

mozgóurna A mozgásában gátolt személyt szavazásának lehetővé tétele érdekében az illetékes szavazatszámláló bizottság két tagja – kérésére lakásán, tartózkodási helyén – felkeresi a mozgóurnával. A szavazás titkosságát ekkor is biztosítani kell. A mozgóurnát a szavazás napján az illetékes szavazatszámláló bizottságtól lehet kérni, de az igényt a szavazás napja előtt is be lehet jelenteni a helyi választási irodánál.

népi kezdeményezés A népszavazás mellett a közvetlen demokrácia másik fontos intézményét képező népi kezdeményezés az Országgyűlés hatáskörébe tartozó döntések meghozatalára irányul. Népi kezdeményezésnél a cél tehát az, hogy az Országgyűlés tűzzön napirendjére egy ügyet, és hozzon döntést róla.

népszavazás elrendelése Az országos népszavazás elrendelése az Országgyűlés hatáskörébe tartozik. Az Országgyűlésnek a népszavazás elrendeléséről szóló határozata tartalmazza, hogy a népszavazás ügydöntő vagy véleménynyilvánító, a népszavazásra bocsátott konkrét kérdést, továbbá rendelkezik a népszavazás költségvetéséről.

népszavazás kezdeményezése Országos népszavazás elrendelését a következők kezdeményezhetik:

- a) *a választópolgárok* (ha 100.000-nél több, de 200.000-nél kevesebb választópolgár támogatja a kezdeményezést, a népszavazás elrendelése az Országgyűlés mérlegelésétől függ; ha viszont a kezdeményező választópolgárok száma eléri a 200.000-et, az országos népszavazást el kell rendelni),
- b) a köztársasági elnök,
- c) a Kormány,
- d) a megválasztott országgyűlési képviselők legalább egyharmada.

A b), c), és d) pontokban említettek kezdeményezése esetén az országos népszavazás elrendelése az Országgyűlés mérlegelésétől függ. Fontos, hogy a népszavazást kezdeményezőknek a népszavazásra bocsátandó kérdés (kérdések) megfogalmazására is javaslatot kell tenniük.

népszavazás kitűzése A népszavazás időpontját a köztársasági elnök az országgyűlési határozat kihirdetését követően, a jogorvoslati határidő eredménytelen elteltét–jogorvoslat esetén annak elbírálását– követő 15 napon belül tűzi ki.

A népszavazást az azt elrendelő országgyűlési határozat közzétételét – jogorvoslat esetén az annak elbírálását– követő 90 napon belüli időpontra, de legkésőbb 35 nappal a szavazás napja előtt ki kell tűzni.

A népszavazás időpontja:

- nem eshet nemzeti ünnepre, munkaszüneti napra, illetőleg az azokat megelőző vagy követő napra,
- nem eshet az országgyűlési képviselők, illetve helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választásával azonos napra, illetőleg az azokat megelőző és követő 41 napon belüli időszakra.

Amennyiben a népszavazást az országgyűlési, illetve általános önkormányzati választások miatt nem lehet az országgyűlés általi elrendelésétől számított 90 napon belülre kitűzni, úgy a népszavazást a választást követő 131 napon belüli időpontra kell kitűzni.

népszavazási jogszabályok

- 1949. évi XX. törvény a Magyar Köztársaság Alkotmányáról;
- 1998. évi III. törvény az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről;
- 1997. évi C. törvény a választási eljárásról;
- 34/2002. (XII. 23.) BM rendelet a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény végrehajtásáról az országos népszavazáson és népi kezdeményezésen.

népszavazási kérdés A népszavazás politikai súlya, eredményessége nagymértékben függ a feltett kérdés (kérdések) megfogalmazásától és közérthetőségétől, ezért a népszavazásra feltett kérdést (kérdéseket) úgy kell megfogalmazni, hogy arra valamennyi választópolgár egyértelműen tudjon válaszolni. Ennek során a közügyekben átlagosan tájékozott választópolgár körütekintését kell figyelembe venni. A népszavazás során eldöntendő valamennyi kérdést - sorszámozva - egy szavazólapon kell feltüntetni.

népszavazási tilalmi idő Országos népszavazást nem lehet kitűzni az országgyűlési képviselők, valamint az önkormányzati képviselők és

polgármesterek választásának időpontját megelőző és az azt követő 41 napon belüli időpontra.

névjegyzék Az országos népszavazáson szavazati joggal rendelkezők nyilvántartása (névjegyzék) közhitelű nyilvántartás, amelyből a polgárok meggyőződhetnek arról, hogy az országos népszavazáson szavazhatnak-e. A névjegyzék ezen túl a népszavazást lebonyolító választási szerveknek is fontos segédeszköz, hiszen ennek segítségével tudják ellenőrizni az urnához járuló állampolgárok választójogosultságát, és a visszaélések elkerülése érdekében így tudják kiszűrni a többször szavazókat. A névjegyzéket közszemlére teszik.

országos népszavazás Az országos népszavazás során a polgárok titkosan nyilvánítanak véleményt a szavazólapon feltett kérdésben vagy kérdésekben. Ezzel az Országgyűlés és a népszavazást kezdeményezők pontos képet kaphatnak az ország lakosságának a feltett kérdéstről kialakult véleményéről. Az országos népszavazás lehetőség az ország választópolgárai számára, hogy országos érdekű és valamennyiüket érintő kérdésekben véleményük kinyilvánításával *közvetlenül* befolyásolják az Országgyűlés, munkáját. (Ld. még: **közvetlen demokrácia**)

szavazás A választópolgárok a lakóhelyük szerint kijelölt szavazókörben szavazhatnak vagy ott, ahol őket a névjegyzékbe utólag igazolás és okmányaik alapján felvették. Érvényesen szavazni kérdésenként IGEN vagy NEM válasszal lehet, a válasz alatti körben elhelyezett "X" vagy "+" jellel. A szavazat érvényességéhez az is szükséges, hogy a hivatalos szavazólapon adják le, egyértelműen meg lehessen állapítani, a szavazó melyik válaszra szavazott, a szavazólapot lepecsételjék, továbbá hogy azt tollal töltsék ki. (Ld. még: **igazolás**)

szavazás ideje Szavazni a szavazás napján 6 órától lehet. Ha a helyi körülmények indokolják, a helyi választási bizottság elrendelheti, hogy a szavazás 5 órakor kezdődjék. A szavazás a törvényben meghatározott ideig tart.

szavazás lezárása A szavazatszámoló bizottság elnöke a törvényben meghatározott időpontban a szavazóhelyiséget bezárja. Azok a választópolgárok, akik a szavazóhelyiségben vagy az előtérben tartózkodnak, még szavazhatnak. Ezután a szavazatszámoló bizottság a szavazást lezárja, ezt követően szavazatot nem szabad elfogadni.

szavazatszámolás, szavazatösszesítés A szavazatszámoló bizottság (SZSZB) a szavazás lezárását követően két lépcsőben összesíti a szavazóköri szavazatokat. Az *első lépcsőben* előbb megszámlálja az

urnában levő szavazólapokat, és a jegyzőkönyvvezető kiállítja az Adatlapot. Az Adatlap a népszavazás előzetes eredményét és a választási szervek, valamint a közvélemény gyors tájékoztatását szolgálja, ezért a vitatott, nem egyértelmű szavazatokról az SZSZB csak az Adatlap továbbítása után határoz. A végleges szavazóköri eredmény a szavazatösszesítés *második lépcsőjét* képező szavazóköri jegyzőkönyvre kerül fel. A szavazatszámolás munkájában csak a szavazatszámoló bizottság tagjai vehetnek részt. A szavazatszámolásnál csak a szavazatszámoló bizottság tagjai és a sajtó munkatársai lehetnek jelen, utóbbiak azonban a szavazatszámoló bizottság munkáját nem zavarhatják.

szavazatszámoló bizottság tagjai A szavazatszámoló bizottságok egyrészt az önkormányzati képviselőtestületek által megválasztott tagokból, másrészt a népszavazást kezdeményezők közös megbízottjából és az országgyűlési képvisellel rendelkező, de a kezdeményezésben részt nem vevő pártok által megbízott tagokból állnak.

szavazófülke Minden szavazóhelyiségben legalább két elkülönített szavazófülkét alakítanak ki, melyek a szavazás titkosságát szolgálják. A szavazáshoz a szavazófülkében tollat kell elhelyezni. A választópolgárok a szavazófülkén kívül is kitölthetik a szavazólapot.

szavazóhelyiség Az egy lakókörnyezetben élő választópolgárok szavazására szolgáló hivatalos helyiség, melynek címéről a polgárok a kopogtatócédulából értesülnek. A szavazóhelyiséget a szavazás ideje alatt nem lehet bezárni. A szavazatszámoló bizottság elnöke felelős azért, hogy a szavazás napján a szavazóhelyiségben és a környékén a rendet fenntartsa. A szavazóhelyiségben a választópolgárok csak a szavazáshoz szükséges ideig tartózkodhatnak. A szavazóhelyiség nem lehet olyan épületben, amely valamely párt használatában van.

szavazókör A szavazóköröket úgy kell kialakítani, hogy egy szavazókörre 600-1200 választópolgár jusson, településenként azonban legalább egy szavazókör kialakítása kötelező.

szavazólap A népszavazás során eldöntendő valamennyi kérdést – sorszámozva – egy szavazólap tartalmazza. Szavazni csak a hivatalos szavazólapon lehet. A szavazólap kiadása előtt a szavazatszámoló bizottság a szavazólapot ellátja hivatalos bélyegzőjével, ennek hiánya a szavazat érvénytelenségét vonja maga után. A szavazólapot kitöltése után borítékba helyezve kell az urnába dobni. Ha a választópolgár a szavazólapnak az urnába történő helyezése előtt jelzi, hogy a szavazólap kitöltését elrontotta, az elrontott szavazólapot a

szavazatszámoló bizottság bevonja és helyébe új lapot ad ki. A bizottság az elrontott szavazólap helyett újat csak egyszer adhat ki.

tiltott népszavazási tárgyak Nem lehet országos népszavazást tartani:

- az ország költségvetéséről,
- a költségvetés végrehajtásáról,
- a központi adónemekről és illetékekről, a vámokról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvények tartalmáról,
- az Alkotmánynak a népszavazásról, népi kezdeményezésről szóló rendelkezéseiről,
- a hadiállapot kinyilvánításáról, rendkívüli állapot és szükségállapot kihirdetéséről, a fegyveres erők külföldi vagy országon belüli alkalmazásáról
- az Országgyűlés hatáskörébe tartozó személyi és szervezetalakítási (átalakítási, megszüntetési) kérdésekről,
- az Országgyűlés feloszlataásáról,
- a Kormány programjáról,
- a helyi önkormányzat képviselő-testületének feloszlataásáról,
- a hatályos nemzetközi szerződésekből eredő kötelezettségekről, illetőleg e kötelezettségeket tartalmazó törvények tartalmáról,
- a közkegyelem gyakorlataásáról.

titkos szavazás A szavazás titkossága azt jelenti, hogy a választópolgárok a szavazat tartalmának nyilvánosságra kerülése nélkül, titkosan adhatják le szavazatukat.

urna A kitöltött szavazólapok gyűjtésére szolgál. Minden szavazóhelyiségben a szavazás céljára két vagy több urnát kell felállítani. Az urnákat az elsőként szavazó állampolgár jelenlétében úgy kell lezárni, hogy azokból a zár felnyitása, a pecsét feltörése vagy az urna szétszedése nélkül ne lehessen szavazólapot eltávolítani.

üggyöntő népszavazás Az országos népszavazásnak a jogi következmények (*kötőerő*) szempontjából két fajtája van: a véleménynyilvánító népszavazás és az *üggyöntő népszavazás*. Az üggyöntő népszavazás esetében az eredményes népszavazás eredménye *kötelező* az Országgyűlésre, azaz a népszavazásra feltett kérdésekben hozandó törvények megalkotása során a választópolgárok többségi véleményét nem hagyhatja figyelmen kívül. Az Országgyűlés által kötelezően elrendelendő népszavazás eredménye az Országgyűlésre mindig kötelező. (Ld. még: **véleménynyilvánító népszavazás**)

választási alapelvek A választójog általánossága és egyenlősége, a szavazás közvetlensége és titkossága.

választási bizottság Az országos népszavazásnál szavazatszámláló bizottság, a területi választási bizottság és az Országos Választási Bizottság működik. A választási bizottságok működésük tartama alatt hatóságnak, tagjai pedig hivatalos személynek minősülnek. A választási bizottság testületként működik, határozatainak érvényességéhez a tagok többségének jelenléte és a jelenlevő tagok többségének szavazata szükséges. A választási bizottságot az elnök képviseli.

választási információs szolgálat A választási irodák választási információs szolgálatokat (választási információs szolgálat) működtetnek, amelyek alapvető feladata a választópolgárok, a sajtó, a külföldi és hazai érdeklődők és a társadalmi szervezetek tájékoztatása a népszavazással kapcsolatos tudnivalókról. A választási információs szolgálatok általában a polgármesteri hivatalokban működnek.

választási iroda A népszavazás előkészítését, szervezését, lebonyolítását, a választópolgárok tájékoztatását végző választási szervek:

- helyi választási iroda
- országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda
- területi választási iroda
- Országos Választási Iroda

Az országos népszavazáson valamennyi felsorolt választási iroda működik.

választójog(osultság) Az országos népszavazáson való részvételre a választójoggal rendelkező állampolgárok jogosultak. A választójogosultság meglétét az országgyűlési képviselők választására érvényes rendelkezések szerint bírálják el. Ez azt jelenti, hogy az a választópolgár, aki részt vehet az országgyűlési képviselők választásán, szavazhat az országos népszavazáson is. (A népszavazáson részt venni jogosult választópolgár saját döntésétől függ, hogy élni kíván-e jogával.) Ennek megfelelően az országos népszavazáson szavazati joga van minden - magyarországi lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező - nagykorú magyar állampolgárnak, kivéve ha valamilyen természetes kizáró ok áll fenn. (Ld. még: **választójoggal nem rendelkező polgárok**)

választójoggal nem rendelkező polgárok Azok a választópolgárok, akiknél a törvényben meghatározott természetes kizáró okok valamelyike fennáll, nem élhetnek választójogukkal. Így nincs választójoga annak,

- (1) aki cselekvőképességét korlátozó vagy kizáró gondnokság alatt áll;
- (2) aki a közügyek gyakorlásától eltiltó jogerős ítélet hatálya alatt áll;
- (3) aki szabadságvesztés büntetését tölti;
- (4) aki büntetőeljárásban jogerősen elrendelt intézeti kényszergyógykezelés alatt áll.

választási szervek A választási szervek körébe a választási bizottságok és választási irodák tartoznak.

választópolgár visszautasítása A szavazatszámláló bizottság visszautasítja azt a választópolgárt (azaz megtagadja a szavazólap átadását), aki nem szerepel a névjegyzéken és igazolással sem rendelkezik, illetőleg a névjegyzéken szerepel, de nem tudja személyazonosságát vagy lakcímét megfelelően igazolni. (Ld. még: **igazolás**)

véleménynyilvánító népszavazás Az országos népszavazásnak a jogi következmények (*kötőerő*) szempontjából két fajtája van: az ügydöntő népszavazás és a *véleménynyilvánító népszavazás*. Utóbbi esetében a népszavazás eredménye *csakán befolyásolja* az Országgyűlést a népszavazáson szerepelt ügy tekintetében, de az eredmény a testületre jogilag nem kötelező, a meghozott törvény tartalma attól eltérhet. (Ld. még: **ügydöntő népszavazás**)

2. GYAKRAN ELŐFORDULÓ KÉRDÉSEK AZ ÁPRILIS 12-I ORSZÁGOS NÉPSZAVAZÁSSAL KAPCSOLATBAN

Ki jogosult részt venni az országos népszavazáson?

Az országos népszavazáson való részvételre a választójoggal rendelkező állampolgárok jogosultak. A választójogosultság meglétét az országgyűlési képviselők választására érvényes rendelkezések szerint bírálják el. Ez azt jelenti, hogy az a választópolgár, aki részt vehet az országgyűlési képviselők választásán, szavazhat az országos népszavazáson is. (A népszavazáson részt venni jogosult választópolgár saját döntésétől függ, hogy élni kíván-e jogával.)

Ennek megfelelően az országos népszavazáson szavazati joga van minden - magyarországi lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező - nagykorú magyar állampolgárnak, kivéve ha

- cselekvőképességet korlátozó vagy kizáró gondnokság alatt áll (mert például értelmi fogyatékos);
- a közügyek gyakorlásától eltiltó jogerős bírósági ítélet hatálya alatt áll;
- szabadságvesztés büntetését tölti;
- büntetőeljárásban jogerősen elrendelt kényszergyógykezelés alatt áll.

Akadályoztatva van szavazati joga gyakorlásában az a magyar állampolgár, aki – noha választójogosult – a népszavazás napján külföldön tartózkodik.

Mire szolgál a névjegyzék?

A névjegyzék olyan közhitelű és bárki által megtekinthető nyilvántartás, amelyből a polgárok meggyőződhetnek arról, hogy az országos népszavazáson szavazhatnak-e. A névjegyzék ezen túl a népszavazást lebonyolító választási szerveknek is fontos segédeszköz, hiszen ennek segítségével tudják ellenőrizni az urnához járuló állampolgárok választójogosultságát, és a visszaélések elkerülése érdekében így tudják kiszűrni a többször szavazókat.

Hol és mikor teszik közzemlére a névjegyzéket?

A névjegyzék összeállításáról a település (község, város, fővárosi kerület) jegyzője 2003. március 20-ig településenként, azon belül szavazóköronként gondoskodik, majd a települési önkormányzat polgármesteri hivatalában 2003. március 25-től április 1-jéig közzemlére teszi, ahol azt bárki megtekintheti. A névjegyzék közzemlére tételének időpontjáról a lakosságot a helyben szokásos módon előzetesen tájékoztatni kell.

Mi célt szolgál az értesítő ("kopogtatócédula")?

A névjegyzékbe való felvételtől szóló értesítés, közismert nevén a kopogtatócédula hívja fel a választópolgár figyelmét az országos népszavazásra, illetve arra, hogy azon ő szavazhat. Felvilágosítást tartalmaz a népszavazás elrendeléséről, a névjegyzékbe való felvételtől, valamint arról, hogy mikor, hol és hogyan lehet szavazni. A kopogtatócédula 2003. március 20-ig készül el a névjegyzék felhasználásával, és azt a névjegyzéket vezető települési jegyző 2003. március 20-27-ig juttatja el a választópolgároknak.

Mikor és hol emelhető kifogás a névjegyzékből való kihagyás vagy a névjegyzékbe való felvétel miatt?

A névjegyzékből való kihagyás vagy a névjegyzékbe való felvétel miatt a névjegyzék közszemlére tételének időtartama alatt – azaz 2003. március 25-től április 1-jén 16.00 óráig – írásban emelhető kifogás a névjegyzéket vezető települési jegyzőnél.

Mely szerv és milyen határidővel bírálja el a kihagyás vagy felvétel miatt emelt kifogást?

A kifogás tárgyában a névjegyzéket vezető település jegyzője 3 napon belül határoz. A kifogás elutasítását a határozat kézhezvételétől számított 3 napon belül meg lehet támadni a helyi bíróságnál, Budapesten a Pesti Központi Kerületi Bíróságnál. A bíróság a kifogásról ugyancsak 3 napon belül határoz, s ha a kifogást alaposnak találja, elrendeli a névjegyzék kiigazítását, ellenkező esetben elutasítja a kifogást. A bíróság határozata ellen nincs helye további jogorvoslatnak.

Melyek a szavazókörök kialakításának főbb szabályai?

A szavazókör az egy lakókörnyezetben élő választópolgárok szavazására szolgáló hivatalos helyiség, melynek címéről a polgárok a kopogtatócédulából értesülnek. A szavazóköröket úgy kell kialakítani, hogy egy szavazókörre mintegy 600-1200 választópolgár jusson, településenként azonban legalább egy szavazókör kialakítása kötelező. A szavazókörök többnyire az országgyűlési képviselőválasztásra kialakított szavazókörökkel azonosak, így a polgárok többsége a megszokott helyen szavazhat.

Mi a teendő lakóhely megváltoztatása esetén?

Előfordulhat, hogy a választópolgár a névjegyzék elkészülte (2003. március 20.) után lakóhelyét a névjegyzéket vezető település területén megszünteti. Lakóhelyváltozáskor az új lakóhely szerinti és a régi lakóhely szerinti jegyző automatikusan kapcsolatba lépnek egymással, és a választópolgár az adategyeztetés alapján a régi lakóhelye szerinti névjegyzékből törlésre kerül, az

új lakóhelyén pedig a névjegyzékbe felveszik. Lakóhely megváltozását minden esetben be kell jelenteni a jegyzőnél.

Hogyan szavazhat a lakóhelyétől távol levő választópolgár?

Az igazolás a Polgármesteri Hivatal által kiállított közokirat, amely arra szolgál, hogy a választópolgár máshol szavazhasson, mint ahol a névjegyzékben eredetileg szerepelt. Országos népszavazáson igazolás kiadásának van helye akkor, ha választópolgár a népszavazás napján *lakóhelyétől távol, de Magyarországon tartózkodik*. Ebben az esetben az igazolás a választópolgár nyilatkozata alapján tartalmazza azt a települést, ahol szavazni kíván.

Ebben az esetben a választópolgár a lakóhelyén a Polgármesteri Hivatalban 2003. április 10-én 16.00 óráig, ajánlott levélben pedig oly módon, hogy az legkésőbb április 7-én megérkezzen a választási irodához igazolást kérhet. A választópolgár tartózkodási helyén ezzel az igazolással a népszavazást megelőző napon 16 óráig a Polgármesteri Hivatalban, a népszavazás napján pedig a szavazókörben kérheti, hogy vegyék fel a névjegyzékbe, és így ott szavazhat.

A népszavazás napján külföldön tartózkodó választópolgár nem szavazhat.

Hogyan szavazhatnak a vakok és a mozgássérültek?

Az a választópolgár, aki látássérült vagy nem tud olvasni, illetőleg akit testi fogyatéka vagy egyéb ok akadályoz a szavazásban, igénybe veheti más választópolgár – ennek hiányában a szavazatszámoló bizottság két tagjának együttes – segítségét, azaz őket akár a szavazófülkébe is magával hívhatja, s ott az ő segítségükkel, de a választópolgár utasítása szerint együtt tölthetik ki a szavazólapot. Egyedi kérelem esetén pedig az illetékes szavazatszámoló bizottság két tagja a mozgásában gátolt személyt szavazásának lehetővé tétele érdekében – kérésére lakásán, tartózkodási helyén – felkeresi (mozgóurna). Az Országos Választási Bizottság álláspontja szerint a mozgóurnával történő szavazás a szavazóhelyiségen kívül történő szavazás kivételes esete és kizárólag csupán - a választások időpontjában - a mozgásában gátolt választópolgár szavazásának biztosítására szolgál.

Hogyan szavazhat, aki a népszavazás napján kórházban van?

Aki a szavazás napján kórházban tartózkodik, igazolással szavazhat. Az igazolást a lakóhelye szerint illetékes jegyzőtől igényelheti (ld. „Hogyan szavazhat a lakóhelyétől távol lévő választópolgár?” című kérdést). A mozgóurnát azonban a szavazás napja előtt a kórház területén illetékes választási irodától, vagy a szavazás napján a szavazatszámoló bizottságtól kell igényelni.

Milyen választási bizottságok működnek az országos népszavazásnál?

Az országos népszavazásnál az alábbi választási bizottságok működnek: a szavazatszámoló bizottság, a területi választási bizottság és az Országos Választási Bizottság. A szavazatszámoló bizottságok által megállapított szavazóköri eredmények összesítésével az Országos Választási Bizottság állapítja meg és hirdeti ki a népszavazás országos eredményét.

Kikből áll a szavazatszámoló bizottság az országos népszavazáson?

Tekintettel az Országos Választási Bizottság 3/2003. (II.21.) állásfoglalására, a szavazatszámoló bizottságok az önkormányzati képviselőtestületek által megválasztott tagokból, és az országgyűlési képvisellel rendelkező pártok által megbízott tagokból állnak.

Ki vehet részt a szavazatszámolásban?

A szavazatszámolás munkájában csak a szavazatszámoló bizottság tagjai vehetnek részt.

Ki lehet jelen a szavazatszámolásnál?

A szavazatszámolásnál csak a szavazatszámoló bizottság tagjai és a sajtó munkatársai lehetnek jelen, utóbbiak azonban a szavazatszámoló bizottság munkáját nem zavarhatják.

Milyen feltételekkel végezhető közvélemény-kutatás a népszavazás napján?

A választópolgárok nyugalma és a zavartalan szavazás érdekében a népszavazás napján csak az alábbi feltételekkel végezhető közvélemény-kutatás:

- (1) csak névtelen lehet és az önkéntességen alapulhat,
- (2) a közvélemény-kutató a szavazóhelyiségbe és abba az épületbe, ahol a szavazóhelyiség van, nem léphet be,
- (3) a közvélemény-kutatók a választópolgárokat nem zaklathatják, nyilatkozatra nem kényszeríthetik, és csupán az épületből kilépőket kérdezhetik meg.

A fenti szabályok megtartásával a népszavazás napján is végezhető közvélemény-kutatás, a választópolgárnak azonban joga van véleményét titokban tartani. A közvélemény - kutatás eredményét április 12-én 21 óráig nem lehet közzétenni.

Mikor eredményes az országos népszavazás?

Alkotmányunk szerint a népszavazás akkor eredményes, ha az érvényesen szavazó választópolgárok több mint fele, de legalább az összes választópolgár több mint egynegyede a megfogalmazott kérdésre azonos választ adott.

Milyen jogorvoslatra van lehetőség az országos népszavazás során?

A szavazatszámoló bizottságok döntései ellen a területi választási bizottságokhoz lehet kifogást benyújtani. A területi választási bizottság döntése elleni kifogásról a fővárosi, megyei bíróság dönt.

A népszavazás eredményét az Országos Választási Bizottság állapítja meg. A döntés elleni jogorvoslatot a Legfelsőbb Bíróság bírálja el.

Mely jogszabályok rendelkeznek az országos népszavazásról?

- 1949. évi XX. törvény A Magyar Köztársaság Alkotmányáról;
- 1998. évi III. törvény az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről;
- 1997. évi C. törvény a választási eljárásról;
- Az Országgyűlés 114/2002. (XII.23) számú határozata a 2003. április 12-i ügydöntő országos népszavazás pénzügyi támogatásáról
- 33/2002. (XII. 23.) BM rendelet az 2003. április 12. napjára kitűzött országos népszavazás eljárási határidőinek, határnapjainak megállapításáról
- 34/2002. (XII. 23.) BM rendelet a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény végrehajtásáról az országos népszavazáson és népi kezdeményezésen.

A népszavazással kapcsolatban hol érdeklődhetnek a választópolgárok?

A választópolgárok a választási irodák által működtetett választási információs szolgálatoknál érdeklődhetnek a népszavazással kapcsolatos tudnivalókról.

Feljogosít-e a magyar igazolvány a népszavazáson való részvételre?

A szomszédos államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvény hatálya a Horvát Köztársaságban, a Szlovén Köztársaságban, a Szlovák Köztársaságban, a Román Köztársaságban, a Szerbia és Montenegró Szövetségi Köztársaságban (volt Jugoszlávia) vagy Ukrajnában lakóhellyel rendelkező nem magyar állampolgárságú, magát magyar nemzetiségűnek valló személyekre

terjed ki, ők kaphatnak magyar igazolványt. E személyek nem magyar állampolgárok, tehát nem vehetnek részt a népszavazáson.

Szavazhat-e és hol, akinek nincs lakása és így sem lakóhelyet, sem tartózkodási helyet nem tud létesíteni?

E személyek települési szintű lakóhelyet létesíthetnek, és a jegyző által kijelölt szavazókörben szavazhatnak. A szavazókör címéről a helyi választási irodában, vagy bármelyik szavazókörben tájékoztatást tudnak adni részükre.

Mely okmányokkal igazolhatja a választópolgár a személyazonosságát és lakóhelyét?

Személyazonosság igazolására érvényes személyazonosító igazolvány, útlevél, 2001. január 1-jét követően kiállított vezetői engedély, a sorkatona esetén katonai igazolvány szolgál, lakcímünket pedig lakcímigazolvánnyal tanúsíthatjuk.

Mi a teendő, ha a választópolgár nem kapott értesítőt?

Aki nem kapja meg a népszavazással kapcsolatos értesítőt, azt a helyi választási irodától igényelheti, a lakóhelye szerinti polgármesteri hivatalban.

Mikor van a népszavazás és mettől meddig lehet szavazni!

2003 április 12.-én, most kivételesen szombaton lesz, nem vasárnap. A választópolgárok reggel 6-tól este 21. óráig tudják leadni a voksukat.

3. A VÁLASZTÁSI INFORMÁCIÓS SZOLGÁLATOK MŰKÖDÉSÉHEZ SZÜKSÉGES LEGFONTOSABB JOGSZABÁLYOK

- **1949. évi XX. törvény** A Magyar Köztársaság Alkotmánya (*kivonatos közlés*)
- **1978. évi IV. törvény** A Büntető Törvénykönyvről (*kivonatos közlés*)
- **1997. évi C. törvény** A választási eljárásról (*kivonatos közlés*)
- **1998. évi III. törvény** Az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről
- **2003. évi IX. törvény** A választási eljárásról szóló 1997. évi c. törvény módosításáról
- **33/2002. (XII.23.) BM rendelet** A 2003. április 12. napjára kitűzött országos népszavazás eljárási határidőinek és határnapjainak megállapításáról
- **11/2003. (III. 24.) BM rendelet** a 34/2002. (XII.23.) BM rendelet – A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény végrehajtásáról az országos népszavazáson és az országos népi kezdeményezésen – módosításáról
- **Az Országgyűlés 114/2002. (XII.23.) OGY határozata** A 2003. április 12-ei ügyszavazás pénzügyi támogatásáról
- **Az Országos Választási Bizottság 2/2003. (II.21.) állásfoglalása** Az Alkotmány által kiírt országos népszavazás egyes kérdéseiről
- **Az Országos Választási Bizottság 3/2003. (II.21.) állásfoglalása** Az Alkotmány által kiírt országos népszavazáson a választási bizottságokba történő megbízás tárgyában
- **Az Országos Választási Iroda vezetőjének 25/2002. (XII.27.) intézkedése** A szavazókörök területi beosztásának felülvizsgálatáról, és az ezzel összefüggő adattovábbítások rendjéről
- **Az Országos Választási Iroda vezetőjének 1/2003. (II.19.) Intézkedése** A 2003. április 12. napjára kitűzött, Európai Unió csatlakozást megelőző népszavazáshoz szükséges névjegyzék és értesítőszelvények, valamint a választójoggal nem rendelkezők jegyzéke elkészítésének ütemezéséről, illetőleg az értesítő kézbesítéséről
- **Az Országos Választási Iroda Vezetőjének 2/2003. (III.20.) intézkedése** A 2003. április 12. napjára kitűzött, európai unió csatlakozást megelőző népszavazáson a nemzetközi megfigyelők, illetve a nemzetközi sajtó részvételéről

1949. évi XX. törvény
A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYA
(kivonatos közlés)

28/B. § (1) Országos népszavazás és népi kezdeményezés tárgya az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés lehet.

(2) Az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló törvény elfogadásához a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

28/C. § (1) Országos népszavazást döntéshozatal vagy véleménynyilvánítás céljából lehet tartani, a népszavazás elrendelésére kötelezően vagy mérlegelés alapján kerül sor.

(2) Országos népszavazást kell tartani legalább 200 000 választópolgár kezdeményezésére.

(3) Ha az országos népszavazást el kell rendelni, az eredményes népszavazás alapján hozott döntés az Országgyűlésre kötelező.

(4) Mérlegelés alapján országos népszavazást a köztársasági elnök, a Kormány, az országgyűlési képviselők egyharmada vagy 100 000 választópolgár kezdeményezésére az Országgyűlés rendelhet el.

(5) Nem lehet országos népszavazást tartani:

a) a költségvetésről, a költségvetés végrehajtásáról, a központi adónemekről és illetékekről, a vámokról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvények tartalmáról,

b) hatályos nemzetközi szerződésből eredő kötelezettségekről, illetve az e kötelezettségeket tartalmazó törvények tartalmáról,

c) az Alkotmány népszavazásáról, népi kezdeményezésről szóló rendelkezéseiről,

d) az Országgyűlés hatáskörébe tartozó személyi és szervezetalakítási (-átalakítási, -megszüntetési) kérdésekről,

e) az Országgyűlés feloszlásáról,

f) a Kormány programjáról,

g) hadiállapot kinyilvánításáról, rendkívüli állapot és szükségállapot kihirdetéséről,

h) a fegyveres erők külföldi vagy országon belüli alkalmazásáról,

i) a helyi önkormányzat képviselő-testületének feloszlásáról,

j) a közkegyelem gyakorlásáról.

(6) Az ügydöntő országos népszavazás eredményes, ha az érvényesen szavazó választópolgárok több mint fele, de legalább az összes választópolgár több mint

egynegyede a megfogalmazott kérdésre azonos választ adott.

28/D. § Országos népi kezdeményezést legalább 50 000 választópolgár nyújthat be. Az országos népi kezdeményezés arra irányulhat, hogy az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdést az Országgyűlés tűzze a napirendjére. Az országos népi kezdeményezésben megfogalmazott kérdést az Országgyűlés köteles megtárgyalni.

28/E. § Országos népszavazás elrendelésére irányuló állampolgári kezdeményezés esetén négy hónapig, országos népi kezdeményezés esetén két hónapig lehet aláírást gyűjteni.

30/A. § (1) A köztársasági elnök

d) kitzúzi az országgyűlési képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és a polgármesterek általános választását, valamint az európai parlamenti választás, továbbá az országos népszavazás időpontját;

70. § (1) A Magyar Köztársaság területén élő minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy az országgyűlési és a helyi önkormányzati, továbbá a kisebbségi önkormányzati választásokon választható és - ha a választás, illetőleg népszavazás napján az ország területén tartózkodik - választó legyen, valamint országos vagy helyi népszavazásban és népi kezdeményezésben részt vegyen.

(2) A helyi önkormányzati képviselő- és polgármester-választásnál a választás joga, valamint a helyi népszavazásban és helyi népi kezdeményezésben a részvétel joga - külön törvény szerint - megilleti a Magyar Köztársaság területén bevándoroltként élő nem magyar állampolgárt is, ha a választás, illetőleg a népszavazás napján az ország területén tartózkodik.

(3) Nincs választójoga annak, aki a cselekvőképességet korlátozó vagy kizáró gondnokság alatt, illetőleg aki a közügyek gyakorlásától eltiltó jogerős ítélet hatálya alatt áll, továbbá aki jogerős szabadságvesztés büntetését, vagy aki büntetőeljárásban jogerősen elrendelt intézeti kényszergyógykezelését tölti.

(4) Minden magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy részt vegyen a közügyek vitelében, továbbá hogy rátermettségének, képzettségének és szakmai tudásának megfelelően közhivatalt viseljen.

79. § Ügydöntő országos népszavazást kell tartani a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő, a csatlakozási szerződés szerinti csatlakozásáról. E népszavazás időpontja: 2003. április 12. A népszavazásra bocsátandó kérdés: "Egyetért-e azzal, hogy a Magyar Köztársaság az Európai Unió tagjává váljon?"

1978. évi IV. törvény
A BÜNTETŐ TÖRVÉNYKÖNYVRŐL

(kivonatos közlés)

XV. fejezet

**Az államigazgatás, az igazságszolgáltatás és a közélet tisztasága elleni
bűncselekmények**

I. cím

**A választás-, a népszavazás és a népi kezdeményezés rendje elleni
bűncselekmény**

211. § Aki a választási eljárásról szóló törvény hatálya alá tartozó választás, népszavazás vagy népi kezdeményezés során

a) a jelölési eljárás szabályait megszegve erőszakkal, fenyegetéssel, megtevesztéssel vagy anyagi juttatással szerez ajánlást,

b) népszavazás vagy népi kezdeményezés indítványozása érdekében erőszakkal, fenyegetéssel, megtevesztéssel vagy anyagi juttatással szerez aláírást,

c) jogosultság nélkül szavaz,

d) jogosulatlanul aláír, hamis adatokat tüntet fel,

e) arra jogosultat a választásban, illetőleg a népszavazásban akadályoz, vagy erőszakkal, fenyegetéssel, megtevesztéssel, illetőleg anyagi juttatással befolyásolni törekszik,

f) megsérti a választás, illetőleg a népszavazás titkosságát,

g) meghamisítja a választás, a népszavazás, illetőleg a népi kezdeményezés eredményét,

bűntettet követ el és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

XVII. fejezet

A gazdasági bűncselekmények

I. cím

**Gazdálkodási kötelességeket és a gazdálkodás rendjét sértő
bűncselekmények**
Számítógépes csalás

300/C. §

(1) Aki jogtalan haszonszerzés végett, vagy kárt okozva valamely számítógépes adatfeldolgozás eredményét a program megváltoztatásával, törléssel, téves vagy hiányos adatok betáplálásával, illetve egyéb, meg nem engedett műveletek végzésével befolyásolja, bűntettet követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés

- a) öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a számítógépes csalás jelentős kárt okoz;
- b) két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a számítógépes csalás különösen nagy kárt okoz;
- c) öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha a számítógépes csalás különösen jelentős kárt okoz.

(3) Számítógépes csalást követ el az is, aki az (1)-(2) bekezdésben írt cselekményt közcélú távbeszélő szolgáltatás, illetve közcélú mobil rádiótelefon szolgáltatás igénybevételére szolgáló elektronikus kártya felhasználásával vagy közcélú mobil telefont vezérlő mikroszámítógép programjának megváltoztatásával követi el.

1997. évi C. törvény
A VÁLASZTÁSI ELJÁRÁSRÓL

(kivonatos közlés)

A Magyar Köztársaság Alkotmánya szerint a választójog általános és egyenlő, a szavazás közvetlen és titkos. Annak érdekében, hogy a választójog gyakorlása, a választási, népszavazási és népi kezdeményezési eljárás demokratikus és megfelelő biztosítékokkal övezett legyen, az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

ELSŐ RÉSZ
ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

I. FEJEZET
ALAPVETŐ SZABÁLYOK

A törvény célja

1. § E törvény célja, hogy a választópolgárok, a jelöltek és a jelölő szervezetek, valamint a választási szervek egységes, áttekinthető és egyszerű eljárási szabályok alapján, törvényes keretek között gyakorolhassák a választásokkal kapcsolatos jogaikat.

A törvény alkalmazási köre

2. § E törvényt kell alkalmazni:

- a) az országgyűlési képviselők választására,
- b) a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a helyi kisebbségi önkormányzatok tagjainak a választására,
- c) az országos és a helyi népszavazásra,
- d) az országos és a helyi népi kezdeményezésre, továbbá
- e) azokra a választási eljárásokra, amelyekre e törvény alkalmazását jogszabály elrendeli [az a)-e) pontban foglaltak együtt: választás].

A választási eljárás alapelvei

3. § A választási eljárás szabályainak alkalmazása során a választásban érintett résztvevőknek érvényre kell juttatniuk az alábbi alapelveket:

- a) a választás tisztaságának megóvása, a választási csalás megakadályozása,
- b) önkéntes részvétel a jelölésben, a választási kampányban, a szavazásban,
- c) esélyegyenlőség a jelöltek és a jelölő szervezetek között,
- d) jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás,
- e) jogorvoslat lehetősége és pártatlan elbírálása,
- f) a választás eredményének gyors és hiteles megállapítása.

Általános szabályok

- 4. §** (1) A választást legkésőbb 72 nappal a szavazás napja előtt kell kitűzni.
- (2) Ha a szavazást a választási bizottság vagy a bíróság megismételteti, a választási bizottság a megismételt szavazást a megismételtetett szavazás napját követő hetedik napra tűzi ki.
- (3) Az e törvényben meghatározott határidők jogvesztők, azok - ha a törvény másképpen nem rendelkezik - a határidő utolsó napján 16 órakor járnak le.
- (4) A napokban megállapított határidőket a naptári napok szerint kell számítani.
- 5. §** A választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos állami feladatok végrehajtásának költségeit - az Országgyűlés által megállapított mértékben - a központi költségvetésből kell biztosítani. E pénzeszközök felhasználásáról az Állami Számvevőszék tájékoztatja az Országgyűlést.

II. FEJEZET

A VÁLASZTÁSI ELJÁRÁS NYILVÁNOSSÁGA

- 6. §** (1) A választási bizottságok működése és tevékenysége, valamint a választási bizottságok rendelkezésére álló adatok - törvényben megállapított kivétellel - nyilvánosak. A választási eljárás nyilvánossága nem sértheti a szavazás titkosságát és a személyhez, valamint a személyes adatok védelméhez fűződő jogokat.
- (2) A választás eredményét rögzítő jegyzőkönyvek másolatát ingyenesen kell a jelölő szervezetek és független jelöltek rendelkezésére bocsátani. A választás számítógépes adatait azonos feltételekkel, díjfizetés ellenében bárki igényelheti.
- (3) A választással kapcsolatos tudnivalókról (így a szavazás helyéről és idejéről, a jelöltekről, a névjegyzék kifüggesztéséről, a szavazás módjáról, a választás eredményéről) az illetékes választási iroda közleményt ad ki.
- (4) A választási bizottság tagjainak és a választási iroda vezetőjének nevét, a választási szervek hivatali helyiségének címét a helyben szokásos módon, illetőleg az országgyűlési egyéni választókerületi és a területi választási bizottság tagjainak nevét a fővárosi, megyei közgyűlés hivatalos lapjában is, az Országos Választási Bizottság adatait pedig a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.
- (5) A választási irodák gondoskodnak arról, hogy a választópolgárok a választási tudnivalókról, a szavazás módjáról általános tájékoztatást és kérdéseikre felvilágosítást kapjanak.
- (6) A szavazás napján a választás befejezése előtt a választási irodák a szavazók számáról és arányáról tájékoztatást adhatnak.
- 7. §** A sajtó képviselői jelen lehetnek a választási bizottságok munkájánál, tevékenységüket azonban nem zavarhatják.
- 8. §** (1) A szavazást megelőző nyolcadik naptól a szavazás befejezéséig a választásokkal kapcsolatos közvélemény-kutatás eredményét nem szabad nyilvánosságra hozni.

(2) A szavazás napján közvélemény-kutatás az alábbi feltételekkel végezhető:

a) a közvélemény-kutatás csak névtelen lehet, és az önkéntességen alapulhat,

b) a közvélemény-kutatók abba az épületbe, amelyben a szavazóhelyiség van, nem léphetnek be, a választópolgárokat semmilyen módon nem zaklathatják, csak a szavazóhelyiségből kilépőket kérdezhetik meg.

III. FEJEZET

VÁLASZTÓKERÜLETEK, SZAVAZÓKÖRÖK

9. § (1) A választókerületeket úgy kell kialakítani, hogy választókerületenként a lakosság száma megközelítően azonos legyen.

(2) A választókerületek kialakításánál figyelemmel kell lenni a nemzetiségi, vallási, történelmi, földrajzi és egyéb helyi sajátosságokra is.

10. § (1) A szavazókörök számát, sorszámát és területi beosztását, valamint a szavazóhelyiségek címét a helyi választási iroda vezetője állapítja meg úgy, hogy egy szavazókörre mintegy hatszáz, legfeljebb azonban ezerkétszáz választópolgár jusson, de minden településen legyen legalább egy szavazókör. A szavazókörök kialakítását érintő változásokat a helyi választási iroda vezetője folyamatosan figyelemmel kíséri, és a szükséges intézkedéseket megteszi.

(2) A két vagy több szavazókörrel rendelkező településen ki kell jelölni azt a szavazókört, ahol azok a választópolgárok szavazhatnak, akiknek lakcíme a lakcímbjelentésre vonatkozó jogszabály értelmében csak az adott település megnevezését tartalmazza. Ha a településen két vagy több választókerület van, a helyi választási iroda vezetője az általa kisorsolt választókerületbe tartozó szavazókört jelöl ki.

11. § A választás kitűzésétől a szavazás napjáig nem lehet település, választókerület és szavazókör határát, sorszámát, továbbá település elnevezését, utcanévet, házszámot és helyrajzi számot megváltoztatni.

IV. FEJEZET

A VÁLASZTÓJOGOSULTSÁG NYILVÁNTARTÁSA

A névjegyzék

12. § A helyi választási iroda vezetője a választás kitűzését követően a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás adatai és a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása alapján szavazókörönként összeállítja a választójoggal rendelkező polgárok névjegyzékét, és azon a változásokat folyamatosan átvezeti.

13. § (1) A névjegyzékbe fel kell venni azokat a választójoggal rendelkező személyeket, akiknek a lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye (a továbbiakban: lakcím) a szavazókörben van.

(2) A névjegyzéket úgy kell összeállítani, hogy alkalmas legyen a főváros, a megye, a település, illetőleg a választókerület, a szavazókör és a választópolgár azonosítására. A névjegyzék tartalmazza a választópolgár:

- a) családi és utónevét (nők esetén leánykori családi és utónevét is),
- b) személyi azonosítóját,
- c) lakcímét,
- d) névjegyzékbeli sorszámát,
- e) az azonos nevű és lakcímű választópolgárok születési idejét, ennek azonossága esetén egyéb természetes személyazonosító adatát.

A névjegyzék közszemlére tétele

14. § (1) A névjegyzéket a szavazás napja előtt 60 nappal - nyolc napra - közszemlére kell tenni, és ennek idejét a helyben szokásos módon ki kell hirdetni. A választópolgárokat a névjegyzékbe vételükről legkésőbb a szavazás napja előtti 58. napig értesítő megküldésével kell tájékoztatni.

(2) Az értesítő tartalmazza a választópolgár családi és utónevét, lakcímét, személyi azonosítóját, névjegyzékbeli sorszámát, egyéb technikai adatokat, a szavazás helyét és idejét, továbbá a szavazással kapcsolatos egyéb tudnivalókat.

(3) A közszemlére tett névjegyzék a személyi azonosítót nem tartalmazhatja.

(4) A helyi választási iroda vezetője a névjegyzék, az értesítők és az ajánlószelvények technikai elkészítésével megbízhat másik helyi választási irodát, a személyiadat- és lakcímnyilvántartás területi rendszerének üzemeltetőjét vagy központi hivatalát. Az értesítő és az ajánlószelvény kiküldéséről a helyi választási iroda vezetője gondoskodik. Az értesítő és az ajánlószelvény kiküldésével jelölő szervezet vezetője vagy tagja nem bízható meg.

(5) Az értesítő és az ajánlószelvény kézbesítését a helyi választási iroda vezetője ellenőrzi.

(6) Az a választópolgár, aki nem kapja meg az értesítőt és az ajánlószelvényt, azokat a helyi választási irodától igényelheti.

A névjegyzék módosítása

15. § (1) A helyi választási iroda vezetője

- a) a névjegyzékből törvénysértően kihagyott,
- b) a névjegyzék elkészítése után választójogot szerzett, valamint
- c) a választójogát visszanyert

választópolgárt utólag felveszi a névjegyzékbe, és erről a választópolgárt értesítő megküldésével tájékoztatja.

(2) A helyi választási iroda vezetője törli a névjegyzékből azt, aki meghalt, aki elvesztette választójogát, illetőleg akit lakcímének megváltozása miatt más szavazókör névjegyzékébe vettek fel.

(3) A módosított névjegyzék a polgármesteri hivatalban a szavazást megelőző második napig megtekinthető.

16. § (1) Ha a választópolgár a lakcímét a névjegyzék elkészítése után megváltoztatta, az új lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője - a bejelentkezéssel egyidejűleg - felveszi a névjegyzékbe, és erről értesítő átadásával tájékoztatja.

(2) A helyi választási iroda vezetője haladéktalanul értesíti a korábbi lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetőjét a névjegyzékből való törlés érdekében. A korábbi lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője hivatalból tájékoztatja az új lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetőjét arról, hogy a polgár

a) a névjegyzékben szerepelt, vagy

b) a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásában szerepelt, továbbá annak okáról, vagy

c) a 89. § vagy a 104. § szerinti igazolást kapott, vagy

d) sem a névjegyzékben, sem a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásában nem szerepelt.

(3) A (2) bekezdés *a)* és *b)* pontjában foglalt esetben a korábbi lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője a polgárt törli a névjegyzékből, illetőleg a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásából.

(4) A (2) bekezdés *b)* pontjában foglalt esetben az új lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője a polgárt törli a névjegyzékből, felveszi a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásába, és erről a polgárt értesíti.

(5) A (2) bekezdés *c)* pontjában foglalt esetben az új lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője a választópolgárt törli a névjegyzékből, és erről a polgárt értesíti.

(6) A (2) bekezdés *d)* pontjában foglalt esetben az új lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője a választójog fennállását a személyiadat- és lakcímnyilvántartás központi hivatalával történő egyeztetés alapján állapítja meg.

A választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása

17. § (1) A választójog megállapítása céljából az *a)-c)* pontban megjelölt szervek a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok (2) bekezdés szerinti adataiban bekövetkezett változásokat folyamatosan közlik a személyiadat- és lakcímnyilvántartás központi hivatalával az alábbiak szerint:

a) a gondnoksági ügyben eljáró gyámhivatal a cselekvőképességet korlátozó vagy kizáró gondnokság alá helyezésről, illetőleg a gondnokság alá helyezés megszüntetéséről,

b) a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága a büntetteseket nyilvántartó szerv útján a közügyektől eltiltó jogerős ítélet hatálya alatt álló személyekről,

c) a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága a szabadságvesztés-büntetésüket töltő, valamint a büntetőeljárásban jogerősen elrendelt intézeti kényszergyógykezelés alatt álló polgárokról.

(2) Az (1) bekezdés szerinti közlés tartalmazza a polgár:

a) családi és utónevét (nők esetén leánykori családi és utónevét is),

b) személyi azonosítóját,

c) a választójog gyakorlásából való kizárásának okát, kezdetét és megszűnésének várható időpontját.

(3) A személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatala a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartását az (1) bekezdés szerint rendelkezésre bocsátott adatokkal karbantartja; a karbantartást a személyazonosító és lakcímadatok tekintetében a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásból való rendszeres adatátvétellel biztosítja.

(4) Ha a polgár választójogosultságát visszanyerte vagy a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás hatálya alól kikerült, adatait a nyilvántartásból törölni kell. A választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásából törölt polgár adatait a törléstől számított hat hónapig meg kell őrizni.

18. § (1) A választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartását az azt kezelő szerv az egyéb nyilvántartásaitól - a névjegyzék kivételével - elkülönítetten kezeli, és az csak a választójog megállapításának céljára használható fel, abból adat más célra nem szolgáltatatható.

(2) A személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatala a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásából a választások lebonyolításához, valamint a népszavazás-kezdeménnyezést és a népi kezdeménnyezést aláírók adatainak hitelesítéséhez a választási bizottság, a választási iroda és a bíróság, továbbá a népiülnök-választási eljárásban a polgármester részére teljesíthet adatszolgáltatást.

(3) A személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatala a jelöltek választójogát a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása és a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás adatai alapján ellenőrzi, és a választójog hiányáról az illetékes választási bizottságot haladéktalanul értesíti.

(4) A megválasztott képviselők választójogát a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatala a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása és a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás adatai alapján ellenőrizheti; a választójog hiányáról az illetékes választási bizottságot haladéktalanul értesíti.

19. § A választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása a helyi, a területi, illetőleg a központi személyiadat- és lakcímnnyilvántartással - a választással érintett választókerület lakosságát érintően - a választás kitűzésének napjától a választás végleges eredményének közzétételéig a választójog

megállapítása céljából összekapcsolható. Az összekapcsolást a választással összefüggő jogorvoslati határidők letelte után haladéktalanul meg kell szüntetni.

20. § A választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása nem nyilvános, abba csak az érintett személy, a bíróság, a választási bizottság és a választási iroda tagjai tekinthetnek be.

V. FEJEZET VÁLASZTÁSI SZERVEK

A választási bizottságok

21. § (1) A választási bizottságok a választópolgárok független, kizárólag a törvénynek alárendelt szervei, amelyeknek elsődleges feladata a választási eredmény megállapítása, a választások tisztaságának, törvényességének biztosítása, a pártatlanság érvényesítése és szükség esetén a választás törvényes rendjének helyreállítása.

(2) Választási bizottságok:

a) a szavazatszámláló bizottság,

b) a helyi választási bizottság,

c) az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság,

d) a területi választási bizottság,

e) az Országos Választási Bizottság.

(3) A választási bizottság a működésének tartama alatt hatóságnak, a tagja pedig hivatalos személynek minősül.

(4) A választási bizottság tagjai a szavazást követő napon mentesülnek a jogszabályban előírt munkavégzési kötelezettség alól, és erre az időre átlagbér illeti meg őket, amelyet a munkáltató fizet. A munkáltató a választási szerv tagját megillető bér megtérítését a szavazást követő öt napon belül igényelheti a választási bizottság mellett működő választási irodától, a szavazatszámláló bizottság esetén a helyi választási irodától.

A választási bizottságok tagjai

22. § (1) A 24. § és a 25. §, továbbá a 27. § (3)-(4) bekezdésének kivételével a választási bizottságnak csak a választókerületben - a helyi választási bizottságnak csak a településen - lakcímmel rendelkező választópolgár lehet tagja.

(2) A választási bizottságnak nem lehet tagja a köztársasági elnök, állami vezető, közigazgatási hivatal vezetője, képviselő, megyei közgyűlés elnöke, polgármester, jegyző, főjegyző, választási iroda tagja, a választási bizottság illetékességi területén működő közigazgatási szerv köztisztviselője, valamint a választókerületben induló jelölt.

(3) Nem lehet a választási bizottság választott tagja a (2) bekezdésben foglaltakon túl a választókerületben jelöltet állító jelölő szervezet tagja, valamint a választókerületben induló jelölt hozzátartozója sem.

(4) Az olyan választási bizottságoknak, amelyek a jogorvoslati eljárásban egymással döntési, döntést felülbíráló kapcsolatba kerülhetnek, nem lehetnek tagjai az egymással hozzátartozói kapcsolatban álló személyek.

23. § (1) A szavazatszámláló bizottság három tagját és szükséges számban póttagokat a települési önkormányzat képviselő-testülete az országgyűlési képviselők általános választásának kitűzését követően, legkésőbb a szavazás napja előtti 20. napon választja meg; személyükre a helyi választási iroda vezetője tesz indítványt. Az egy szavazókörrrel rendelkező településen nem választanak külön szavazatszámláló bizottságot [31. § (2) bek. l) pont].

(2) A helyi választási bizottság három - az egy szavazókörrrel rendelkező településen öt - tagját és szükséges számban póttagokat a települési önkormányzat képviselő-testülete az önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választásának kitűzését követően, legkésőbb a szavazás napja előtti 51. napon választja meg; személyükre a helyi választási iroda vezetője tesz indítványt.

(3) Az országgyűlési egyéni választókerületi, illetőleg a területi választási bizottság három-három tagját és szükséges számban póttagokat a fővárosi, megyei közgyűlés választja meg; személyükre a területi választási iroda vezetője tesz indítványt.

(4) Az Országos Választási Bizottság öt tagját és szükséges számban póttagokat az Országgyűlés választja meg; személyükre - a pártok javaslataira is figyelemmel - a belügyminiszter tesz indítványt.

(5) A (3)-(4) bekezdés szerinti választási bizottságok választott tagjait az országgyűlési képviselők általános választásának kitűzését követően, legkésőbb a szavazás napja előtti 51. napon kell megválasztani.

24. § Ha a szavazatszámláló bizottság vagy a helyi választási bizottság tagjainak megválasztására - az alacsony lakosság szám vagy az összeférhetlenségi szabályok miatt, illetőleg azért, mert a képviselő-testület a működésében akadályozott - a törvényben előírt határidőig nem került sor, a tagokat a területi választási bizottság a helyi választási iroda vezetőjének indítványára haladéktalanul megbízza.

25. § (1) A választási bizottságoknak - a 23. §-ban említetteken felüli - további egy-egy tagját a választókerületben jelöltet, illetőleg listát állító jelölő szervezet, illetőleg a független jelölt bízza meg.

(2) A választási bizottságok megbízott tagjait a szavazás napját megelőző 16. napig a választási bizottság elnökénél kell bejelenteni.

26. § (1) A választási bizottság választott tagjainak megbízatása a - 23. §-ban meghatározott - következő általános választásra létrehozott választási bizottság alakuló üléséig tart.

(2) A választási bizottság megbízott tagjának megbízatása - a (3) bekezdésben foglaltak kivételével - a választás végleges eredményének közzétételével szűnik meg.

(3) Az Országos Választási Bizottságba az Országgyűlés alakuló ülésén képviselőcsoportot alakító pártok által a 25. § szerint megbízott tagok megbízatása az (1) bekezdésben meghatározott időpontig, illetőleg a képviselőcsoport megszűnéséig tart. Azok a pártok, amelyek a 25. § szerint nem bíztak meg tagot az Országos Választási Bizottságba, de az Országgyűlésben képviselőcsoportot alakítottak, az Országos Választási Bizottságba egy-egy tagot bízhatnak meg, akiknek a megbízatása az (1) bekezdésben meghatározott időpontig, illetőleg a képviselőcsoport megszűnéséig tart.

(4) A választási bizottság tagjának megbízatása az (1)-(3) bekezdésben foglaltakon túl megszűnik:

a) ha a megbízatás törvényes feltételei megszűntek,

b) ha a választási bizottság megállapította tagjának összeférhetetlenségét,

c) lemondással,

d) a megbízatás visszavonásával.

27. § (1) Ha a választási bizottság választott tagja meghalt, vagy megbízatása a 26. § (4) bekezdésében meghatározott okból megszűnt, helyébe a póttag lép. Póttag hiányában a települési önkormányzat képviselő-testülete, illetőleg a fővárosi, megyei közgyűlés vagy az általuk kijelölt bizottságuk, az Országos Választási Bizottság esetében az Országgyűlés új tagot választ.

(2) Ha a választási bizottság megbízott tagja meghalt, vagy megbízatása a 26. § (4) bekezdésében meghatározott okból megszűnt, helyébe a jelölő szervezet, a független jelölt, illetőleg a képviselőcsoport új tagot bízhat meg.

(3) A 24. § szerint kell eljárni, ha az ott meghatározott okból nem került sor a szavazatszámoló bizottság vagy a helyi választási bizottság új tagjának megválasztására.

(4) Ha a szavazás napján a szavazatszámoló bizottság tagjainak száma kevesebb mint öt, a helyi választási iroda vezetője a póttagok vagy más szavazatszámoló bizottság tagjai közül a bizottságot kiegészíti. Ha ilyen módon nincs lehetőség a szavazatszámoló bizottság kiegészítésére, akkor arról a területi választási iroda vezetője gondoskodik más település szavazatszámoló bizottságának esküt tett tagjai vagy póttagjai megbízásával.

28. § (1) A választási bizottság tagjai az illetékes polgármester, a fővárosi főpolgármester, a megyei közgyűlés elnöke, illetőleg az Országgyűlés elnöke előtt esküt tesznek. Az eskü szövegét az *1. számú melléklet* állapítja meg.

(2) A választási bizottság - tagjai megválasztását és eskütételét követően - alakuló ülést tart. Az alakuló ülésen a választott tagok közül megválasztja elnökét és annak helyettesét.

(3) A választási bizottságot az elnök képviseli. Ha a választási bizottságnak nincs elnöke vagy az elnök a tevékenységében akadályozott, az elnöki feladatokat a helyettese látja el.

(4) A választott és megbízott tagok jogai és kötelezettségei azonosak, azzal az eltéréssel, hogy a megbízott tagok részére nem jár tiszteletdíj.

A választási bizottság döntése

29. § (1) A választási bizottság testületként működik, döntéséhez a tagok többségének jelenléte és a jelen levő tagok többségének azonos tartalmú szavazata szükséges. Szavazni igennel vagy nemmel lehet.

(2) A választási bizottság döntését indokolással ellátott határozatba kell foglalni. A kisebbségi véleményt is - indokaival együtt - jegyzőkönyvben kell rögzíteni.

Szavazatszámoló bizottság

30. § (1) A szavazatszámoló bizottság legalább öt tagból áll.

(2) A szavazatszámoló bizottság

a) ellenőrzi a szavazóhelyiséget, levezeti a szavazást, gondoskodik a szavazás törvényes lebonyolításáról,

b) dönt a szavazás folyamán felmerült vitás kérdésekben,

c) megszámlálja a szavazatokat, és megállapítja a szavazókörben a szavazás eredményét,

d) indítványozza az illetékes választási bizottságnak a szavazás szavazóköri eredményének megsemmisítését, ha olyan törvénysértést észlel, amely azt érdemben befolyásolta,

e) a szavazás eredményéről jegyzőkönyvet állít ki.

Helyi választási bizottság

31. § (1) A helyi választási bizottság legalább három, az egy szavazókörrel rendelkező településen legalább öt tagból áll.

(2) A helyi választási bizottság:

a) dönt a jelöltek, a listák, a jelölő szervezetek nyilvántartásba vételéről, illetőleg elutasításáról,

b) kisorsolja a listák sorszámát,

c) jóváhagyja a település szavazólapjainak adattartalmát,

d) dönt a benyújtott kifogásról,

e) megsemmisíti a szavazás eredményét, ha olyan törvénysértést állapít meg, amely azt érdemben befolyásolta,

- f)* egyenlő szavazatszám esetén kisorsolja, hogy melyik jelölt szerez mandátumot,
- g)* megállapítja és közzéteszi a választási eredményt,
- h)* kiadja az illetékességi körébe tartozó képviselőknek és polgármesternek a megbízólevelet,
- i)* kitűzi az időközi választást, és megállapítja annak naptár szerinti határnapjait,
- j)* a tudomására jutott törvénysértés esetén kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv döntését,
- k)* kitűzi a helyi kisebbségi önkormányzati választást,
- l)* az egy szavazókörral rendelkező településen ellátja a szavazatszámláló bizottság feladatait is.

Országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság

32. § (1) Az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság legalább három tagból áll.

(2) Az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság

- a)* dönt a jelöltek, jelölő szervezetek nyilvántartásba vételéről, illetőleg elutasításáról,
- b)* jóváhagyja a választókerület szavazólapjainak adattartalmát,
- c)* dönt a benyújtott kifogásról,
- d)* megsemmisíti a szavazás eredményét, ha olyan törvénysértést állapít meg, amely azt érdemben befolyásolta,
- e)* megállapítja és közzéteszi a választási eredményt,
- f)* kiadja az országgyűlési egyéni választókerületi képviselőnek a megbízólevelet,
- g)* kezdeményezi az Országos Választási Bizottságnál időközi választás kitűzését,
- h)* a tudomására jutott törvénysértés esetén kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv döntését.

Területi választási bizottság

33. § (1) A területi választási bizottság legalább három tagból áll.

(2) A területi választási bizottság

- a)* dönt a listák és az azon levő jelöltek, a jelölő szervezetek nyilvántartásba vételéről, illetőleg elutasításáról,
- b)* kisorsolja a listák sorszámát,
- c)* jóváhagyja a választókerület szavazólapjainak adattartalmát,
- d)* dönt a benyújtott kifogásról,

- e)* megsemmisíti a szavazás eredményét, ha olyan törvénysértést állapít meg, amely azt érdemben befolyásolta,
- f)* megállapítja és közzéteszi a választási eredményt,
- g)* kiadja az illetékességi körébe tartozó képviselőknek a megbízólevelet,
- h)* a tudomására jutott törvénysértés esetén kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv döntését.

Országos Választási Bizottság

34. § (1) Az Országos Választási Bizottság legalább öt tagból áll.

(2) Az Országos Választási Bizottság

- a)* állásfoglalást ad ki a választással kapcsolatos jogszabályok egységes értelmezése és az egységes joggyakorlat kialakítása érdekében; az állásfoglalás ellen jogorvoslatnak helye nincs; az állásfoglalást a Magyar Közlönyben közzé kell tenni,
- b)* dönt a listák és az azokon szereplő jelöltek, a jelölő szervezetek nyilvántartásba vételéről, illetőleg elutasításáról,
- c)* kisorsolja a listák sorszámát,
- d)* jóváhagyja az országos népszavazás szavazólapjainak adattartalmát,
- e)* dönt a benyújtott kifogásról,
- f)* megsemmisíti a szavazás eredményét, ha olyan törvénysértést állapít meg, amely azt érdemben befolyásolta,
- g)* megállapítja, hogy mely jelölő szervezetek érték el a törvényben meghatározott mértékű %-os szavazathatárt,
- h)* megállapítja, hogy az országosan összesített töredékszavazatok alapján az országos listák jelöltjei közül kik szereztek mandátumot,
- i)* kiadja a mandátumot szerzett képviselőknek a megbízólevelet,
- j)* megállapítja és közzéteszi a választás országosan összesített eredményét,
- k)* kitűzi az időközi országgyűlési képviselőválasztást, és megállapítja annak naptár szerinti határnapjait,
- l)* a tudomására jutott törvénysértés esetén kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv döntését,
- m)* beszámol az Országgyűlésnek az országgyűlési képviselők, valamint az önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választásáról, továbbá az országos népszavazásról,
- n)* eljár mindazokban az ügyekben, melyeket törvény a hatáskörébe utal.

A választási irodák

35. § (1) A választási irodák a választások előkészítésével, szervezésével, lebonyolításával, a választópolgárok, a jelöltek és a jelölő szervezetek

pártsemleges tájékoztatásával, választási adatkezeléssel, a technikai feltételek megteremtésével, a törvényes feltételek meglétének és a szakmai szabályok betartásának ellenőrzésével összefüggő állami feladatot ellátó szervek.

(2) Minden választási bizottság mellett - kivéve a szavazatszámláló bizottságot - választási iroda működik. A szavazatszámláló bizottság mellett a helyi választási iroda egy tagja jegyzőkönyvvezetőként működik.

(3) A helyi és az országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda vezetője az illetékes jegyző, a területi választási iroda vezetője a főjegyző.

36. § (1) A választási iroda tagjait a választási iroda vezetője, az Országos Választási Iroda vezetőjét és tagjait a belügyminiszter határozatlan időre bízta meg.

(2) A választási iroda vezetője a felettes választási iroda vezetője előtt esküt tesz. A választási iroda tagjai és az Országos Választási Iroda vezetője megbízásukkor a megbízó előtt tesznek esküt. Az eskü szövegét az 1. számú melléklet állapítja meg.

37. § (1) A választási iroda tagjává köztisztviselő és közalkalmazott bízható meg.

(2) A választási irodának nem lehet tagja képviselő, megyei közgyűlés elnöke, polgármester, választási bizottság tagja, a választókerületben jelöltként induló személy és annak hozzátartozója, valamint a választókerületben jelöltet állító jelölő szervezet tagja.

(3) Ha a választási iroda vezetőjével szemben kizárási ok merül fel, azt haladéktalanul köteles közölni a felettes választási iroda vezetőjével - az Országos Választási Iroda vezetője a belügyminiszterrel -, aki kinevezi az iroda új vezetőjét. A választási iroda tagja a vele szemben felmerült kizárási okról a választási iroda vezetőjét köteles haladéktalanul tájékoztatni, aki őt felmenti.

38. § (1) A választási iroda feladata:

a) hirdetményt tesz közzé a szavazás napjáról, a választással, a jelöléssel, a szavazással kapcsolatos tudnivalókról, továbbá az érvényes jelöléshez szükséges ajánlások számáról,

b) közzéteszi a választókerület jelöltjeinek, a jelölő szervezeteknek a nevét, illetőleg a független jelölés tényét,

c) közzéteszi a választási bizottságok tagjainak és a választási iroda vezetőjének nevét, a választási szervek hivatali helyiségének címét,

d) megszervezi a választási szervek tagjainak oktatását, biztosítja a választópolgárok pártsemleges tájékoztatását,

e) működteti a választások információs rendszereit,

f) ellátja a jelöltajánlások ellenőrzésével kapcsolatos technikai feladatokat,

g) működteti a választási csalást felderítő számítógépes programot,

h) ellátja a belügyminiszter rendeletében meghatározott más feladatokat.

(2) A választási iroda feladatkörében közszolgálati kiadványt, hirdetményt adhat ki.

39. § (1) A választási irodák szakmai tevékenységét a belügyminiszter az Országos Választási Iroda vezetője útján irányítja.

(2) Az Országos Választási Iroda vezetője a többi választási iroda vezetője részére, a területi választási iroda vezetője illetékességi területén az országgyűlési egyéni választókerületi és a helyi választási iroda vezetője részére, az országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda vezetője illetékességi területén a helyi választási iroda vezetője részére az e törvényben meghatározott feladatainak ellátásával kapcsolatban közvetlen utasítást adhat.

(3) A polgármester, a képviselő-testület, illetőleg a közgyűlés és annak tisztségviselője a választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos feladatok végrehajtására a választási iroda vezetőjének, tagjainak nem adhat utasítást.

VI. FEJEZET VÁLASZTÁSI KAMPÁNY

Kampányidőszak

40. § (1) A választási kampány a választás kitűzésétől a szavazást megelőző nap 0 óráig tart.

(2) A szavazást megelőző nap 0 órától a szavazás befejezéséig választási kampányt folytatni tilos (kampánycsend).

A kampánycsend megsértése

41. § A kampánycsend megsértésének minősül a választópolgárok választói akaratának befolyásolása, így különösen: a választópolgárok számára a jelölt vagy a jelölő szervezet által ingyenesen juttatott szolgáltatás (szavazásra történő szervezett szállítás, étel-ital adása), pártjelvények, zászlók, pártszimbólumok, a jelölt fényképét vagy nevét tartalmazó tárgyak osztogatása, választási plakát (a továbbiakban: plakát) elhelyezése, a választói akarat befolyásolására alkalmas információk szolgáltatása elektronikus vagy más úton.

Plakát

42. § (1) A választási kampány végéig a jelölő szervezetek és a jelöltek engedély nélkül készíthetnek plakátot. A plakát olyan sajtóterméknek minősül, amely engedély és bejelentés nélkül előállítható. Egyebekben a plakátra a sajtóról szóló jogszabályokat kell alkalmazni.

(2) Plakát - a (3)-(6) bekezdésben meghatározott kivételekkel - korlátozás nélkül elhelyezhető.

(3) Épület falára, kerítésre plakátot elhelyezni kizárólag a tulajdonos, a bérlő, illetőleg - állami vagy önkormányzati tulajdonban lévő ingatlan esetén - a vagyonkezelői jog gyakorlójának hozzájárulásával lehet.

(4) Egyes középületeken vagy a közterület meghatározott részén plakát elhelyezését a helyi önkormányzat, a fővárosban a fővárosi önkormányzat műemlékvédelmi, környezetvédelmi okból rendeletben megtilthatja. Állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületen vagy azon belül plakátot elhelyezni tilos.

(5) A választási kampányt szolgáló önálló hirdetőberendezés elhelyezésére a közterület-használatról szóló jogszabályokat kell alkalmazni.

(6) A plakátot úgy kell elhelyezni, hogy az ne fedje más jelölt vagy jelölő szervezet plakátját, és károkozás nélkül eltávolítható legyen. A plakátot az, aki elhelyezte, vagy akinek érdekében elhelyezték, a szavazást követő 30 napon belül köteles eltávolítani.

Gyűlés

43. § (1) A választási gyűlések nyilvánosak. A rend fenntartásáról a gyűlés szervezője gondoskodik.

(2) A választási kampány céljára az állami és önkormányzati költségvetési szervek a jelöltek, jelölő szervezetek számára azonos feltételekkel bocsáthatnak rendelkezésre helyiséget és egyéb szükséges berendezést. Állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületben választási kampányt folytatni, választási gyűlést tartani tilos, kivéve az ötszáznál kevesebb lakosú településen, feltéve, hogy más közösségi célú épület nem áll rendelkezésre.

Rádió- és televízióközvetítés

44. § (1) A kampányidőszakban a műsorszolgáltatók a jelölő szervezetek, illetőleg a jelöltek számára azonos feltételekkel tehetnek közzé politikai hirdetést. A politikai hirdetéshez véleményt, értékelő magyarázatot fűzni tilos.

(2) A műsorszolgáltatók választási kampányban való részvételére egyebekben a rádiózásról és televíziózásról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

Adatszolgáltatás

45. § (1) A személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatala a névjegyzékben szereplő választópolgárok családi és utónevét, valamint lakcímét a jelölteknek, jelölő szervezeteknek kérésükre, díjfizetés ellenében, azonos feltételek mellett a szavazás napja előtti 20. napot követően átadja. A szolgáltatás nem, életkor vagy lakcím szerinti csoportosításban is igényelhető.

(2) A közszemlére tett névjegyzék másolatát a helyi választási iroda vezetője a jelölt, jelölő szervezet által írásban bejelentett igény alapján díjfizetés ellenében, azonos feltételek mellett, a szavazás napja előtti 20. napot követően - legfeljebb szavazóköri bontásban - a jelölt, jelölő szervezet számára átadja.

(3) Az (1)-(2) bekezdés alapján teljesített adatszolgáltatás adatait kizárólag a választási kampány céljára lehet felhasználni. Egyéb célú felhasználásuk, jogosulatlan személynek, szervezetnek, más jelöltnek vagy jelölő szervezetnek történő átadásuk tilos. Az adatszolgáltatás adatait a szavazás napján meg kell semmisíteni, és az erről készült jegyzőkönyvet három napon belül át kell adni az adatszolgáltatónak.

(4) A választási kampány céljára a helyi választási iroda vezetőjén, továbbá a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatalán kívül a jelöltek, jelölő szervezetek számára más állami vagy önkormányzati szerv a saját nyilvántartásaiból személyes adatot nem szolgáltatathat ki.

VII. FEJEZET AJÁNLÁS

46. § (1) Jelöltet ajánlani ajánlószevényen lehet. Az ajánlószevényt az értesítőkkel együtt kell eljuttatni a választópolgároknak.

(2) Jelöltet ajánlhat az a választópolgár, akinek lakóhelye a választókerületben van.

(3) Jelöltet ajánlani a szavazást megelőző 23. napig lehet.

(4) Az ajánlás nem vonható vissza.

47. § (1) Az ajánlószevényen jelöltet ajánlani a kitöltött ajánlószevénynek a jelölt, illetőleg a jelölő szervezet képviselője részére történő átadásával lehet.

(2) A választópolgárokhoz eljuttatott ajánlószevény tartalmazza a választás megnevezését. Az ajánló választópolgár az ajánlószevényre rávezeti családi és utónevét, lakcímét, személyi azonosítóját, az ajánlott személy családi és utónevét, a jelölő szervezet nevét, illetőleg a független jelölés tényét. Az ajánlószevényt az ajánló választópolgár saját kezűleg aláírja.

48. § (1) Ajánlószevényt az állampolgárok zaklatása nélkül - a (2) bekezdésben foglalt kivétellel - bárhol lehet gyűjteni.

(2) Nem gyűjthető ajánlószevény:

a) munkahelyen munkaidőben vagy munkaviszonyból, illetőleg munkavégzésre irányuló más jogviszonyból fakadó munkavégzési kötelezettség teljesítése közben,

b) a fegyveres erőknél és a rendvédelmi szerveknél szolgálati viszonyban levő személytől a szolgálati helyen vagy szolgálati feladat teljesítése közben,

c) tömegközlekedési eszközön,

d) állami és helyi önkormányzati szervek hivatali helyiségében.

(3) Az ajánlásért az ajánlónak vagy rá tekintettel másnak előnyt adni vagy ígérni, valamint az ajánlásért előnyt kérni, illetőleg előnyt vagy annak ígérését elfogadni tilos.

Közös jelölt

49. § (1) Közös jelöltet állítani csak olyan ajánlószelvények alapján lehet, amelyekben az adott közös jelöltet állító valamennyi jelölő szervezet neve fel van tüntetve.

(2) Ha több jelölő szervezet közösen állít jelöltet, a továbbiakban - a választás szempontjából - egy jelölő szervezetnek számítanak.

Érvénytelen ajánlás

50. § (1) Érvénytelen az az ajánlás, amelyet

a) nem a hivatalos ajánlószelvényen adtak le,

b) nem a 47. § (2) bekezdése szerint kitöltött ajánlószelvényen adtak le,

c) az ajánlási szabályok megsértésével gyűjtöttek.

(2) Aki ugyanazt a jelöltet többször ajánlotta, annak valamennyi ajánlása érvénytelen.

(3) Aki több jelöltet is ajánlott, annak valamennyi ajánlása érvénytelen.

A jelölő szervezet bejelentése

51. § (1) Azt a jelölő szervezetet, amely jelöltet vagy listát kíván állítani, bírósági bejegyzésének hiteles másolatával kell bejelenteni az alábbiak szerint:

a) ha a jelölő szervezet több megye, illetőleg a főváros és valamely megye területén is jelöltet vagy listát kíván állítani, az Országos Választási Bizottságnál,

b) ha a jelölő szervezet csak egy megye, illetőleg a főváros területén belül, de több országgyűlési egyéni választókerületben, illetőleg több településen kíván jelöltet állítani, a területi választási bizottságnál,

c) ha a jelölő szervezet csak egy országgyűlési egyéni választókerületben, illetőleg csak egy településen kíván jelöltet állítani, az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottságnál, illetőleg a helyi választási bizottságnál.

(2) A bejelentett, illetőleg a nyilvántartásba vett jelölő szervezetekről az Országos Választási Iroda nyilvántartást vezet.

(3) Jelöltet, illetőleg listát csak az (1) bekezdés szerint bejelentett és az 55. § szerint nyilvántartásba vett jelölő szervezet állíthat.

A jelölt bejelentése

52. § (1) A jelöltet legkésőbb a szavazást megelőző 23. napon az ajánlószelvények átadásával kell bejelenteni az illetékes választási bizottságnál.

(2) A bejelentésnek tartalmaznia kell a jelölt családi és utónevét, személyi azonosítóját, lakcímét, valamint nyilatkozatát arról, hogy

a) választójoga van,

b) a jelölést elfogadja,

c) nincs olyan tisztsége, amely összeférhetetlen a képviselői vagy a polgármesteri megbízatással, illetőleg megválasztása esetén arról lemond.

(3) Ha a választókerületben két vagy több azonos családi és utónevű választópolgár kíván jelöltként indulni, a később bejelentett személy köteles gondoskodni arról, hogy - betűjelzés vagy második utónév feltüntetésével - a korábban bejelentett jelölttől megkülönböztethető legyen.

A lista bejelentése

53. § (1) A listát a listaállításhoz szükséges számú jelölt, illetőleg lista bejelentését vagy nyilvántartásba vételét igazoló, az 55. § (1) bekezdése szerint kiállított igazolás átadásával kell bejelenteni.

(2) Az 52. § (2) bekezdésének rendelkezéseit a listán szereplő jelöltekre is alkalmazni kell.

(3) A listán legfeljebb háromszor annyi jelölt állítható, mint a listán megszerezhető mandátumok száma. A listán szereplő jelöltek sorrendjét a jelölő szervezet határozza meg, azt a lista bejelentése után nem lehet módosítani. Ha valamelyik jelölt a listáról kiesett, helyére a listán soron következő jelölt lép.

Az ajánlások ellenőrzése

54. § (1) Az ajánlásokat az illetékes választási bizottságnak ellenőriznie kell.

(2) Az ajánlások ellenőrzése a számszerűség, a 46. § (2) bekezdésében és az 50. § (1) bekezdésének *a)-b)* pontjában, valamint (2)-(3) bekezdésében foglaltak ellenőrzését, továbbá az ajánlószelvényt átadó választópolgárok azonosítását jelenti.

A jelölő szervezet, a jelölt és a lista nyilvántartásba vétele

55. § (1) A jelölő szervezet, a jelölt, illetőleg a lista bejelentéséről a választási iroda, nyilvántartásba vételéről a választási bizottság igazolást ad ki.

(2) Az illetékes választási bizottság minden, a törvényes feltételeknek megfelelő jelölő szervezetet, jelöltet, illetőleg listát - a bejelentését követő három napon belül - nyilvántartásba vesz.

56. § (1) A választási bizottság visszautasítja a jelölő szervezet nyilvántartásba vételét, ha a jelölő szervezet a törvényes feltételeknek nem felel meg.

(2) A választási bizottság visszautasítja a jelölt nyilvántartásba vételét, ha a jelölés a törvényes feltételeknek nem felel meg, vagy a jelölt a törvényben előírt nyilatkozatait nem tette meg.

(3) A választási bizottság visszautasítja a lista nyilvántartásba vételét, ha a jelölés a törvényes feltételeknek nem felel meg.

A jelöltre vonatkozó rendelkezések

57. § Ha a választópolgárt egy jelölési fajtán belül több helyen is jelöltnek ajánlották, akkor legkésőbb a választást megelőző 19. napig nyilatkoznia kell arról, hogy melyik jelölést fogadja el.

58. § A jelölt kiesik, ha a szavazás megkezdése előtt a jelölésről írásban lemondott, választójogát elvesztette, vagy meghalt. A kiesett jelölt nevét a jelöltek nyilvántartásából, illetőleg a szavazólapokról törölni kell.

Az ajánlással kapcsolatos adatok védelme

59. § (1) Az ajánlószelvényekről másolatot készíteni tilos. Nem tekinthető másolatnak a jelölés érvényességének megállapítása céljából vezetett technikai nyilvántartás.

(2) A jelölésnek az ajánló személyre vonatkozó adatai nem nyilvánosak. A jelöléssel kapcsolatos kifogás esetén az ajánlószelvény adatait, valamint a technikai nyilvántartást az illetékes választási bizottság, a választási iroda és a bíróság ellenőrizheti.

(3) Az ajánlószelvényeket, valamint a technikai nyilvántartást az illetékes választási iroda a szavazás napján megsemmisíti.

(4) A jelölő szervezet jelölési jogosultságát a választási bizottság a bíróság által bejegyzett társadalmi szervezetek nyilvántartásában ellenőrizheti.

60. § A jelöltnek a be nem nyújtott ajánlószelvényeket a benyújtásukra rendelkezésre álló határidő lejártát követő három napon belül meg kell semmisítenie, s erről jegyzőkönyvet kell készítenie. A jegyzőkönyvet három napon belül a választási bizottságnak át kell adni.

VIII. FEJEZET SZAVAZÁS

A szavazás ideje és helye

61. § (1) Szavazni a szavazás napján 6 órától 19 óráig lehet. Ha a helyi körülmények indokolják, a helyi választási bizottság, illetőleg az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság elrendelheti, hogy a szavazás 5 órakor kezdődjék.

(2) Szavazni kizárólag személyesen, és - az e törvényben említett kivételekkel - csak a választópolgár lakóhelye szerint kijelölt szavazóhelyiségben lehet.

(3) A mozgásában gátolt választópolgárt szavazásának lehetővé tétele érdekében - kérésére - a szavazatszámoló bizottság legalább két tagja mozgóurnával felkeresi.

(4) A szavazóhelyiséget a szavazás ideje alatt nem lehet bezárni, és a szavazást nem lehet meghosszabbítani, vagy - rendkívüli esemény kivételével - szüneteltetni. Ha a szavazás napján a szavazatszámoló bizottság tagjainak a száma három alá csökken, vagy a szavazás elháríthatatlan külső ok miatt lehetetlenné vált, a szavazást a jelenlévők kötelesek azonnal felfüggeszteni, az urnát, továbbá az iratokat zárolni, és a felfüggesztés tényéről a helyi választási iroda vezetőjét a szavazás törvényes folytatásának biztosítása érdekében haladéktalanul értesíteni.

62. § (1) A szavazóhelyiség nem lehet olyan épületben, amely a jelölt vagy a jelölő szervezet használatában van.

(2) Minden szavazóhelyiségben a szavazás zökkenőmentes lebonyolításához szükséges számú, de legalább két szavazófülkét kell kialakítani. A szavazáshoz a szavazófülkében tollat kell elhelyezni.

(3) A szavazás céljára minden szavazóhelyiségben két vagy több urnát kell felállítani.

A szavazás megkezdése

63. § A választási iratok, nyomtatványok elhelyezését követően a szavazás megkezdéséig a szavazatszámoló bizottság és a választási iroda tagjain kívül senki sem tartózkodhat a szavazóhelyiségben.

64. § (1) A szavazatszámoló bizottság az urnák állapotát az elsőként szavazó választópolgár - aki a szavazatszámoló bizottság tagja nem lehet - jelenlétében a szavazás megkezdése előtt megvizsgálja. A vizsgálat eredményét fel kell tüntetni a szavazási jegyzőkönyvben.

(2) Az urnákat az elsőként szavazó választópolgár jelenlétében úgy kell lezárni, hogy azokból az urna szétszedése nélkül ne lehessen szavazólapot eltávolítani. Ezt követően a szavazatszámoló bizottság az urnába ellenőrző lapot helyez, amely tartalmazza az ellenőrző lap elhelyezésének időpontját, valamint a szavazatszámoló bizottság jelen levő tagjainak és az elsőként szavazó választópolgárnak az aláírását.

A szavazás módja

65. § (1) A szavazatszámoló bizottság elnöke felelős azért, hogy a szavazás napján a szavazóhelyiségben és környékén a rendet fenntartsák; a rend fenntartására tett intézkedése mindenkire kötelező.

(2) A szavazás időtartama alatt a szavazóhelyiségben a választópolgárok csak a választójog gyakorlásához szükséges ideig tartózkodhatnak.

66. § (1) A szavazóhelyiségben az a választópolgár szavazhat, aki a névjegyzékben szerepel, illetőleg akit a szavazatszámoló bizottság a névjegyzékbe felvesz.

(2) A szavazatszámoló bizottság - a személyazonosság és a lakcím megállapítására alkalmas igazolvány alapján - megállapítja a szavazni kívánó személyazonosságát és azt, hogy szerepel-e a névjegyzékben. A szavazatszámoló bizottság felveszi a névjegyzékbe azt a választópolgárt, aki

a) igazolással rendelkezik,

b) igazolja, hogy lakcíme a szavazókör területén van, feltéve, hogy nem szerepel a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásában.

(3) A szavazatszámoló bizottság visszautasítja azt a választópolgárt, aki nem tudja személyazonosságát és lakcímét megfelelően igazolni, illetőleg aki -

törvényi feltételek hiányában - nem vehető fel a névjegyzékbe. E személyekről a szavazatszámoló bizottság jegyzéket vezet.

67. § (1) Ha a szavazásnak nincs akadálya, a szavazatszámoló bizottság átadja a választópolgárnak a szavazólapot, amelyet a választópolgár jelenlétében hivatalos bélyegzőlenyomattal lát el.

(2) A szavazatszámoló bizottság szükség esetén - a választópolgár befolyásolása nélkül - megmagyarázza a szavazás módját.

(3) Ha egy jelölt kiesett a szavazólapok elkészítése után, e tényről a szavazatszámoló bizottság köteles a szavazóhelyiségben elhelyezett hirdetményen, valamint szükség szerint szóban tájékoztatni a választópolgárokat. A kiesett jelölt nevét a szavazólapon át kell húzni.

(4) A szavazólap átvételét a választópolgár a névjegyzéken saját kezű aláírásával igazolja. Az írásképtelen választópolgár helyett - e tény feltüntetésével - a szavazatszámoló bizottság két tagja írja alá a névjegyzéket.

68. § (1) A szavazólap kitöltéséhez szavazófülke áll a választópolgár rendelkezésére. A szavazófülke használatára a választópolgár nem kötelezhető.

(2) A szavazólap kitöltésének ideje alatt csak a szavazó tartózkodhat a szavazófülkében. Az a választópolgár, aki nem tud olvasni, illetőleg akit testi fogyatékossága vagy egyéb ok akadályoz a szavazásban, más választópolgár - ennek hiányában a szavazatszámoló bizottság két tagjának együttes - segítségét igénybe veheti.

69. § (1) Érvényesen szavazni csak a hivatalos szavazólapon szereplő jelöltre, listára, népszavazási kérdésre (e fejezetben együtt: jelölt) lehet. A szavazólapok mintáit a 2-9. számú mellékletek állapítják meg.

(2) A jelöltre szavazni a jelölt neve alatti, feletti vagy melletti körbe tollal írt két, egymást metsző vonallal lehet.

(3) Érvénytelen az a szavazólap, amely

a) nincs ellátva a hivatalos bélyegzőlenyomattal,

b) a törvényben meghatározottnál több szavazatot tartalmaz.

(4) Érvénytelen az a szavazat, amelyet

a) a (3) bekezdés szerint érvénytelen szavazólapon adtak le,

b) nem a (2) bekezdés szerint adtak le,

c) kiesett jelöltre adtak le.

(5) A szavazat érvényességét - ha az egyéb feltételeknek megfelel - nem érinti, ha a szavazólapon bármilyen megjegyzést tettek, a jelöltek sorrendjét megváltoztatták, a jelölt nevét kihúzták, illetve nevet hozzáírtak.

70. § (1) A választópolgár a szavazólapot borítékba teszi, és a szavazatszámoló bizottság előtt urnába helyezi.

(2) Ha a választópolgár a borítéknak az urnába történő helyezése előtt jelzi, hogy a szavazólap kitöltését elrontotta, a rontott szavazólapot a szavazatszámoló bizottság bevonja, helyébe új lapot ad ki, és ezt a tényt a jegyzőkönyvben rögzíti. A bizottság a rontott szavazólap helyett újat - személyenként - csak egyszer adhat ki.

71. § (1) A szavazatszámoló bizottság elnöke 19 órakor a szavazóhelyiséget bezárja. Azok a választópolgárok, akik a szavazóhelyiségben vagy annak előtérben tartózkodnak, még szavazhatnak. Ezután a szavazatszámoló bizottság a szavazást lezárja.

(2) A szavazás lezárása után szavazatot nem szabad elfogadni.

IX. FEJEZET

A SZAVAZATOK ÖSSZESÍTÉSE

A szavazatszámolás

72. § (1) A szavazatszámoló bizottság jelen levő tagjai együttesen kötelesek összeszámolni valamennyi szavazólapot.

(2) A szavazatszámoló bizottság először a fel nem használt, valamint a rontott szavazólapokat külön-külön kötegbe foglalja, és a köteget lezárja úgy, hogy a pecsét megsértése nélkül szavazólapot ne lehessen kivenni, illetőleg betenni.

(3) A szavazatszámoló bizottság az urna felbontása előtt ellenőrzi az urna sértetlenségét, felbontja az urnát, és meggyőződik az ellenőrző lap meglétéről, majd az urnában levő szavazólapok számát összehasonlítja a szavazókörben szavazók számával. A választás eredményének megállapításához az urnában levő szavazólapokat számba veszi, az urnába üresen dobott borítékokat figyelmen kívül hagyja.

(4) A szavazatszámoló bizottság ezt követően külön csoportba helyezi és összeszámolja az érvénytelen szavazólapokat. Az érvénytelenség okát a szavazólap hátoldalára rávezeti, és azt a szavazatszámoló bizottság jelen levő tagjai aláírják. Az érvénytelen szavazólapokat külön kötegbe foglalja, és a köteget lezárja úgy, hogy a pecsét megsértése nélkül szavazólapot ne lehessen kivenni, illetőleg betenni. A kötegekre rá kell írni a szavazókör sorszámát és a kötegben levő szavazólapok számát.

(5) Ha a szavazatszámoló bizottság megállapítja, hogy az urnába olyan személy által leadott szavazólap került, aki az adott szavazókörben szavazati joggal nem rendelkezik, a jelöltekre leadott érvényes szavazatok közül - a jogosulatlanul szavazók száma szerint - jelötenként egyet-egyet érvénytelennek nyilvánít.

(6) Az érvényes szavazólapokat jelötenként külön-külön meg kell számolni, majd a (4) bekezdés szerint kell elvégezni a kötegelést. A kötegre jelötenként külön-külön rá kell írni az érvényes szavazatok számát.

(7) Ha a két legtöbb szavazatot szerzett jelölt által elért szavazatok számának különbsége az összes jelöltre leadott érvényes szavazatok egy százalékát nem haladja meg, vagy szavazataik között a különbség kisebb, mint az érvénytelen

szavazatok száma, akkor a szavazatszámoló bizottság köteles az érvényes és érvénytelen szavazatokat ismételten megszámlálni. Az ismételt számlálást addig kell folytatni, amíg annak eredménye valamely megelőző számlálás eredményével azonos nem lesz. A jegyzőkönyvben ezt az eredményt, valamint az ismételt számlálás tényét rögzíteni kell.

Az eredmény megállapítása

73. § (1) A szavazatszámoló bizottság a szavazatok megszámlálását követően megállapítja a választás szavazóköri eredményét.

(2) Az illetékes választási bizottság a szavazatszámoló bizottságok jegyzőkönyvei alapján legkésőbb a szavazást követő napon összesíti a szavazatokat és megállapítja a választási eredményt.

Jegyzőkönyv

74. § (1) A szavazatok összeszámlálásáról és a szavazóköri, valamint a választási eredmény megállapításáról jegyzőkönyvet kell készíteni. Jegyzőkönyv ceruzával nem készíthető.

(2) A jegyzőkönyveket három példányban kell kiállítani, melyeket a választási bizottság jelen levő tagjai aláírnak.

(3) A jegyzőkönyv egy-egy másolati példányát az illetékes választási bizottság - kérésükre - átadja a jelöltek jelen levő képviselőinek. Sokszorosítás után a választási bizottság elnöke a másolatot bélyegzőlenyomattal és aláírásával hitelesíti.

75. § (1) A szavazatszámoló bizottság a jegyzőkönyveket, választási iratokat, nyomtatványokat és szavazólapokat - az urnával együtt - haladéktalanul a helyi választási irodához szállítja.

(2) A jegyzőkönyvek egy példánya az illetékes választási irodában a szavazást követő három napon belül megtekinthető.

(3) A szavazólapokat a polgármesteri hivatalban az illetékes választási bizottság tagjainak jelenlétében kell elhelyezni, és 90 napig meg kell őrizni úgy, hogy illetéktelen személyek részére ne váljék hozzáférhetővé. A választás eredményével összefüggő kifogás esetén az érintett szavazólapokat az ügy jogerős lezárásáig kell megőrizni. 90 nap után a választási iratokat - a jegyzőkönyvek kivételével - meg kell semmisíteni.

(4) A jegyzőkönyvek első példányát 90 nap elteltével az illetékes levéltárnak át kell adni.

Adatlap

76. § (1) A szavazatszámoló bizottság jegyzőkönyvvezetője a szavazatok első összeszámlálásának eredményéről haladéktalanul adatlapot állít ki, amelynek adattartalmát soron kívül a helyi választási irodán, az országgyűlési egyéni választókerületi választási irodán és a területi választási irodán keresztül az Országos Választási Irodához továbbítja.

(2) A választási irodák a választás nem hiteles eredményét tartalmazó tájékoztató adatokat nyilvánosságra hozzák.

X. FEJEZET JOGORVOSLATOK

A jogorvoslatok általános szabályai

77. § (1) A választási törvények megsértésére hivatkozva a jelölt, a jelölő szervezet és az érintett választópolgár, illetőleg jogi személy panaszt nyújthat be.

(2) A választási bizottság panaszt elbíráló és egyéb döntése ellen kifogást lehet benyújtani.

(3) A panaszt és a szavazatszámoló bizottság döntése elleni kifogást az annak elbírálására jogosult választási bizottsághoz kell benyújtani. Az egyéb kifogást a sérelmezett döntést hozó választási bizottsághoz kell benyújtani, amely azt az iratokkal együtt legkésőbb a beérkezését követő napon felterjeszti az elbírálására jogosult választási bizottsághoz, illetőleg bírósághoz.

78. § (1) A panaszt és a kifogást (a továbbiakban együtt: kifogás) úgy kell benyújtani, hogy az legkésőbb a sérelmezett tevékenységtől, illetőleg döntés meghozatalától számított három napon belül megérkezzen. A kifogást elbíráló választási bizottság, illetve bíróság a benyújtott kifogásról a beérkezésétől számított három napon belül dönt.

(2) A kifogásnak tartalmaznia kell a törvénysértés bizonyítékainak megjelölését és a kifogás benyújtójának értesítési címét. A hiányosan benyújtott kifogást érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani.

(3) A választási bizottság a kifogás előterjesztőjét meghallgathatja. Ebben az esetben az ellenérdekű fél számára is lehetővé kell tenni a személyes nyilatkozattételt.

(4) A bíróság a kifogásról nemperes eljárásban, három hivatásos bíróból álló tanácsban határoz. A bírósági eljárásban a jogi képviselő kötelező. A bíróság a kifogással megtámadott határozatot hozó választási bizottság képviselőjét, illetőleg a kifogás előterjesztőjét meghallgathatja.

79. § (1) Ha a választási bizottság, illetőleg a bíróság a kifogásnak helyt ad

a) megváltoztatja a törvénysértő döntést, vagy

b) megsemmisíti a törvénysértő döntést, és a választási eljárást vagy annak egy részét megismételteti.

(2) A választási bizottság és a bíróság határozatát - annak meghozatala napján - az érintettekkel és az illetékes választási bizottsággal közölni kell. A bíróság döntése ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

80. § (1) A szavazatszámoló bizottság hatáskörébe tartozó döntések [30. § (2) bek. *a)* és *b)* pont] ellen benyújtott kifogásról az illetékes helyi, illetve területi

választási bizottság dönt. A választási bizottság döntése elleni kifogásról a fővárosi, megyei bíróság dönt.

(2) A helyi választási bizottságnak az (1) bekezdés körébe nem tartozó döntése - beleértve a 31. § (2) bekezdés *l)* pontja alapján hozott döntést is - ellen benyújtott kifogásról az illetékes területi választási bizottság dönt. A területi választási bizottság döntése elleni kifogásról a fővárosi, megyei bíróság dönt.

(3) A területi választási bizottságnak az (1)-(2) bekezdés körébe nem tartozó döntése ellen benyújtott kifogásról az Országos Választási Bizottság dönt.

(4) Az Országos Választási Bizottság döntése elleni kifogásról a Legfelsőbb Bíróság dönt.

81. § A jogorvoslat általános szabályait a névjegyzék összeállításával kapcsolatos, valamint a választási bizottság eredményt megállapító döntése elleni jogorvoslati eljárásokban a 82-85. §-ban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A névjegyzék összeállításával kapcsolatos jogorvoslat

82. § (1) A névjegyzékből való kihagyás vagy a névjegyzékbe való felvétel miatt a névjegyzék közszemlére tételének időtartama alatt lehet kifogást benyújtani. Az a polgár, akit a névjegyzékből a 16. § (4) vagy (5) bekezdése szerint töröltek, az erről szóló értesítés kézhezvételét követő három napon belül nyújthat be kifogást.

(2) A kifogást a helyi választási iroda vezetőjéhez kell benyújtani, aki a kifogásról három napon belül dönt. A kifogás elutasítását a választópolgár annak közlésétől számított három napon belül kifogással támadhatja meg az illetékes helyi bíróságnál, Budapesten a Pesti Központi Kerületi Bíróságnál. A bíróság egyesbíróként jár el.

(3) Ha a bíróság a kifogást alaposnak tartja, elrendeli a névjegyzék módosítását, ellenkező esetben a kifogást elutasítja.

83. § A helyi választási iroda vezetőjének döntését és a bíróság határozatát az érintettel és azzal, aki a kifogást benyújtotta, a bíróság határozatát a helyi választási iroda vezetőjével is közölni kell.

A választási bizottság eredményt megállapító döntése elleni jogorvoslat

84. § A szavazatszámoló bizottság szavazóköri eredményt megállapító döntése [73. § (1) bek.] ellen csak a választási bizottságnak a választási eredményt megállapító döntése elleni kifogással együtt van helye.

85. § (1) A választási bizottságnak a választási eredményt megállapító döntése [73. § (2) bek.] ellen

a) a szavazatszámoló bizottság szavazóköri eredményt megállapító döntésének törvénytörő voltára, vagy

b) a szavazóköri eredmények összesítésére és a választási eredmény megállapítására vonatkozó szabályok megsértésére

hivatkozással lehet kifogást benyújtani úgy, hogy az legkésőbb a választási bizottság döntését követő napon a sérelmezett döntést hozó választási bizottsághoz megérkezzen.

(2) A kifogás elbírálására jogosult választási bizottság a kifogásról legkésőbb a beérkezését követő napon dönt. A választási bizottság döntése elleni kifogást úgy kell benyújtani, hogy az legkésőbb a választási bizottság döntését követő napon a sérelmezett döntést hozó választási bizottsághoz megérkezzen. A bíróság a kifogásról legkésőbb a beérkezését követő napon dönt.

MÁSODIK RÉSZ KÜLÖNLEGES RENDELKEZÉSEK

XIII. FEJEZET ORSZÁGOS NÉPSZAVAZÁS

116. § Az I-X. fejezet, valamint a 89. § rendelkezéseit az országos népszavazáson a jelen fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A népszavazás kezdeményezése

117. § (1) Az Országos Választási Bizottság a jogszabályi feltételeknek megfelelő aláírásgyűjtő ívet, illetőleg kérdést a benyújtástól számított harminc napon belül hitelesíti.

(2) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos határozatát nyolc napon belül a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

118. § (1) A 130. § (1) bekezdése szerinti jogorvoslati határidő eredménytelen elteltét követő napon, jogorvoslat esetén az Alkotmánybíróság hitelesítő határozatot helybenhagyó döntésének a Magyar Közlönyben való közzététele napján az Országos Választási Iroda vezetője hitelesítési záradékkal látja el az aláírásgyűjtő ív mintapéldányát. Az aláírásgyűjtést a hitelesítési záradékkal ellátott aláírásgyűjtő ív másolatával lehet megkezdeni.

(2) Az aláírásgyűjtésre a 46. § (2) és (4) bekezdése, a 48. §, az 50. § (1) bekezdésének c) pontja és (2) bekezdése, valamint az 54. §, az 59. § és a 60. § rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel megfelelően alkalmazni kell.

(3) Valamennyi aláírásgyűjtő ívet a népszavazásra javasolt kérdéssel kell kezdeni. Az aláírásoknak a kérdéssel azonos oldalon kell szerepelniük.

(4) Az aláírásgyűjtő íveken a saját kezű aláírás mellett - az aláírás hitelességének ellenőrzése céljából - fel kell tüntetni a kezdeményező olvasható családi és utónevét, lakcímét, valamint személyi azonosítóját.

(5) Az aláírásgyűjtő ívet az aláírást gyűjtő polgár az aláírásával látja el.

118/A. § (1) Ha az aláírásgyűjtést az országgyűlési képviselők, illetőleg a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választásának napját megelőző 41. napig nem fejezik be, az addig összegyűjtött aláírásokat tartalmazó aláírásgyűjtő íveket legkésőbb a választás napját megelőző 40. napig át kell adni az Országos Választási Bizottságnak. Az aláírásgyűjtés az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény 3. §-ának (2) bekezdésében meghatározott időtartam alatt szünetel.

(2) A választás napját követő 41. napon az Országos Választási Iroda vezetője új hitelesítési záradékkal látja el az aláírásgyűjtő ív mintapéldányát. Az aláírásgyűjtést kizárólag az új hitelesítési záradékkal ellátott aláírásgyűjtő ív másolatával lehet folytatni az Alkotmány 28/E. §-ában megállapított határidő lejártáig. A szünetelés időtartama a határidőbe nem számít be.

119. § (1) Az aláírások ellenőrzése az érvényesnek tekinthető aláírások számának statisztikai és matematikai módszerekkel történő megállapítását jelenti a népszavazás-kezdeményezést aláíró választópolgárok adatainak a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás, továbbá a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása adatainak felhasználásával. Ha az alkalmazott statisztikai és matematikai módszer nem valószínűsíti a kellő számú érvényes aláírás meglétét, akkor az aláírások ellenőrzését az aláírások tételes vizsgálatával kell folytatni mindaddig, amíg a kezdeményezés érvényessége vagy érvénytelensége kétséget kizáróan meg nem állapítható.

(2) Az aláírások ellenőrzése során a kezdeményezést benyújtók képviselője jelen lehet.

(3) Az aláírások ellenőrzését a kezdeményezés benyújtásától számított 45 napon belül kell lefolytatni.

120. § (1) Ha az aláírások ellenőrzése során alapos gyanú merül fel meghatározott aláírások eredetiségét illetően, és az ilyen aláírások érvényessége vagy érvénytelensége befolyásolja a kezdeményezés érvényességét, az Országos Választási Bizottság a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatala vagy területi szerve, illetőleg a helyi választási iroda vezetője útján a személyazonosságot is ellenőrizheti.

(2) A személyazonosság (1) bekezdésben foglalt ellenőrzése esetén az aláírások ellenőrzésének határideje 30 nappal meghosszabbodik.

121. § Az aláírásgyűjtő íveket az aláírások ellenőrzését, illetőleg a jogorvoslati eljárás befejezését követő 30 nap elteltével meg kell semmisíteni.

A népszavazás elrendelése és kitűzése

122. § (1) A népszavazást legkésőbb 35 nappal a szavazás napja előtt kell kitűzni.

(2) A népszavazást az (1) bekezdés szerinti időközön belülre is ki lehet tűzni, ha más kérdésben a köztársasági elnök már korábban népszavazást tűzött ki, annak idejéig legalább 20 nap van hátra, és az újabb kérdésben történő népszavazás

egyidejű megtartása a szavazás lebonyolításának törvényességét nem veszélyezteti.

(3) A népszavazás elrendeléséről és a népszavazás időpontjának kitűzéséről szóló határozatot a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

123. § A népszavazáson a névjegyzéket a szavazás napja előtt 18 nappal kell közszemlére tenni. A választópolgárokat a névjegyzékbe vételükről legkésőbb a szavazás napja előtti 16. napig kell értesítő megküldésével tájékoztatni.

Választási szervek

124. § (1) A népszavazáson az alábbi választási bizottságok működnek:

- a) szavazatszámláló bizottság,
- b) az egy szavazókörral rendelkező településeken a szavazatszámláló bizottság feladatait ellátó helyi választási bizottság,
- c) területi választási bizottság,
- d) Országos Választási Bizottság.

(2) A népszavazáson az alábbi választási irodák működnek:

- a) helyi választási iroda,
- b) országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda,
- c) területi választási iroda,
- d) Országos Választási Iroda.

125. § (1) A választási bizottságokba - az Országos Választási Bizottság kivételével - a kezdeményezést benyújtók választási bizottságonként egy közös megbízottat, továbbá a kezdeményezés benyújtásában részt nem vevő, de országgyűlési képviselőcsoporttal rendelkező pártok egy-egy megbízottat küldhetnek.

(2) Az Országos Választási Bizottság tagjaként a kezdeményezést benyújtó, de országgyűlési képviselőcsoporttal nem rendelkező szervezetek egy közös képviselőt bízhatnak meg.

Szavazás

126. § (1) A szavazás, az eredmény megállapítása és a jogorvoslat során a népszavazásra feltett minden kérdést külön-külön kell figyelembe venni.

(2) Több kérdés esetén a kérdéseket a népszavazás elrendelésének sorrendjében, folyamatos sorszámozással ellátva kell a szavazólapon feltüntetni.

A szavazatok összesítése

127. § (1) A 72. § alkalmazása során jelöltön választ kell érteni.

(2) Ha a szavazólapon több kérdés szerepel, a szavazólapon leadott érvényes szavazatokat kérdésenként külön-külön kell megszámlálni. Ha a választópolgár egy kérdésen belül több válaszra szavazott, e szavazatai érvénytelenek, ez

azonban nem érinti a szavazólap érvényességét. Az érvényes és érvénytelen szavazatot egyaránt tartalmazó szavazólapokat külön kell kötegelni. A kötegre kérdésenként és azon belül válaszonként külön-külön rá kell írni az érvényes szavazatok számát.

128. § A népszavazás eredményét a szavazatszámláló bizottságok jegyzőkönyvei alapján, azok beérkezését követően az Országos Választási Bizottság állapítja meg.

129. § A népszavazás eredményéről az Országos Választási Bizottság írásban tájékoztatja a köztársasági elnököt és az Országgyűlés elnökét, valamint közleményt tesz közzé a Magyar Közlönyben.

Jogorvoslat

130. § (1) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül lehet - az Alkotmánybírósághoz címezve - az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani.

(2) Az Országgyűlés népszavazást elrendelő, valamint kötelezően elrendelendő népszavazás elrendelését elutasító határozata elleni kifogást a határozat közzétételét követő nyolc napon belül lehet - az Alkotmánybírósághoz címezve - az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani. Az Országos Választási Bizottság a kifogás benyújtásáról haladéktalanul tájékoztatja az Országgyűlés elnökét, a népszavazást elrendelő határozat elleni kifogásról a köztársasági elnököt is.

(3) Az Alkotmánybíróság a kifogást soron kívül bírálja el. Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság, illetőleg az Országgyűlés határozatát helybenhagyja, vagy azt megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot, illetőleg az Országgyűlést új eljárásra utasítja.

(4) A szavazatszámláló bizottság hatáskörébe tartozó döntések [30. § (2) bek. *a*) és *b*) pont] - beleértve a helyi választási bizottságnak a 31. § (2) bekezdésének *l*) pontja alapján hozott döntését is - ellen benyújtott kifogásról az illetékes területi választási bizottság dönt. A területi választási bizottság döntése elleni kifogásról a fővárosi, megyei bíróság dönt.

1998. évi III. törvény
AZ ORSZÁGOS NÉPSZAVAZÁSRÓL ÉS NÉPI
KEZDEMÉNYEZÉSRŐL

Alkotmányos alapelv, hogy a hatalom birtokosa a nép. Hatalmát az Alkotmány keretei között, elsősorban választott képviselői útján gyakorolja. A demokratikus hatalomgyakorlás része, hogy az ország sorsát érintő legfontosabb ügyek eldöntésében, illetőleg a képviseleti döntések befolyásolásában vagy megváltoztatásában a nép közvetlenül, szavazás útján is részt vehessen.

Ezekre az elvi alapokra figyelemmel az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

Általános rendelkezések

1. § A Magyar Köztársaságban az országos népszavazáson (a továbbiakban: népszavazás) és az országos népi kezdeményezésben (a továbbiakban: népi kezdeményezés) mindenki részt vehet, aki az országgyűlési képviselők választásán választójoggal rendelkezik (a továbbiakban: választópolgár).

2. § Az aláírásgyűjtő ívek mintapéldányát az aláírásgyűjtés megkezdése előtt - hitelesítés céljából - be kell nyújtani az Országos Választási Bizottsághoz.

3. § (1) Népszavazás kitűzésére irányuló állampolgári kezdeményezés, illetőleg népi kezdeményezés támogatására a hitelesített mintapéldánnyal megegyező aláírásgyűjtő íveken lehet aláírást gyűjteni.

(2) Az országgyűlési képviselők, illetőleg a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választásának napján, valamint az azt megelőző és követő 41 napon belül nem lehet aláírást gyűjteni.

4. § (1) Az Országos Választási Bizottság gondoskodik a népszavazás kitűzésére irányuló állampolgári kezdeményezés, illetőleg a népi kezdeményezés aláírásainak ellenőrzéséről.

(2) A kezdeményezés benyújtására az Alkotmány 28/E. §-ában meghatározott határidő elmulasztása esetén az Országos Választási Bizottság az aláírásokat nem ellenőrzi.

(3) A (2) bekezdésben hivatkozott határidő elmulasztásáról, illetőleg az aláírások ellenőrzésének eredményéről az Országos Választási Bizottság elnöke haladéktalanul tájékoztatja az Országgyűlés elnökét.

5. § Ha a népszavazás kitűzésére irányuló állampolgári kezdeményezést, illetőleg a népi kezdeményezést késve nyújtották be, vagy az aláírások ellenőrzésének eredményeként az Országos Választási Bizottság azt állapította meg, hogy az érvényes aláírások száma nem éri el az Alkotmányban meghatározott számot, az Országgyűlés elnöke a 4. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatás kézhezvételét követő legközelebbi ülésnapon bejelenti, hogy a kezdeményezés nem felelt meg a jogszabályi követelményeknek.

6. § Az Országgyűlés elnöke a törvényben foglalt feltételeknek megfelelő kezdeményezést a 4. § (3) bekezdése, illetőleg a 9. § (2) bekezdése szerinti tájékoztatás kézhezvételét követő legközelebbi ülésnapon bejelenti.

7. § (1) Az Országgyűlés a kezdeményezést köteles napirendre tűzni és megtárgyalni.

(2) A 14. § (1) bekezdésében és a 20. §-ban foglalt határidő számításánál az ülésszakok közötti szünetet, valamint az elnapolás időtartamát figyelmen kívül kell hagyni.

Népszavazás

8. § (1) Az eredményes ügydöntő népszavazással hozott döntés az Országgyűlésre kötelező.

(2) A véleménynyilvánító népszavazás az állampolgárok közreműködését biztosítja az Országgyűlés döntéseinek meghozatalában, de nem kötelezi az Országgyűlést meghatározott tartalmú döntésre.

(3) A kötelező népszavazás csak ügydöntő, a mérlegelés alapján elrendelt (a továbbiakban: fakultatív) népszavazás az Országgyűlés döntésétől függően - a (4) bekezdésben foglalt korlátozással - ügydöntő vagy véleménynyilvánító lehet.

(4) Az Országgyűlés által már elfogadott, de a köztársasági elnök által még alá nem írt törvény megerősítéséről elrendelt népszavazás ügydöntő.

9. § (1) A fakultatív népszavazás elrendelésére irányuló kezdeményezést a köztársasági elnök, a Kormány, illetőleg az országgyűlési képviselők egyharmada az Országos Választási Bizottság elnökéhez nyújthatja be.

(2) Az Országos Választási Bizottság az Alkotmányban, valamint a 10. § a)-c) pontjaiban foglalt követelmények teljesítését megvizsgálja, és ennek alapján dönt a konkrét kérdés hitelesítéséről. Az Országos Választási Bizottság elnöke a hitelesítés eredményéről haladéktalanul tájékoztatja az Országgyűlés elnökét.

(3) Ha az Országos Választási Bizottság a kérdést nem hitelesítette, az Országgyűlés elnöke a (2) bekezdés szerinti tájékoztatás kézhezvételét követő legközelebbi ülésnapon bejelenti, hogy a kezdeményezés nem felelt meg a jogszabályi követelményeknek.

10. § Az Országos Választási Bizottság megtagadja az aláírásgyűjtő ív hitelesítését, ha

a) a kérdés nem tartozik az Országgyűlés hatáskörébe,

b) a kérdésben nem lehet országos népszavazást tartani,

c) a kérdés megfogalmazása nem felel meg a törvényben foglalt követelményeknek,

d) az aláírásgyűjtő ív nem felel meg a választási eljárásról szóló törvényben foglalt követelményeknek.

11. § A népszavazás kitűzésére irányuló állampolgári kezdeményezést - az aláírásgyűjtésnek a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 118/A. §-a szerinti szünetelése kivételével - az aláírásgyűjtő ív hitelesítését követő négy hónapon belül egyszer lehet benyújtani az Országos Választási Bizottság elnökéhez. A pótlólag benyújtott, a kezdeményezést kiegészítő aláírások érvénytelenek.

12. § Ha az Országos Választási Bizottság az aláírásgyűjtő ívet, illetőleg a kérdést hitelesítette, ugyanazon tartalmú kérdésben nem nyújtható be aláírásgyűjtő ívek újabb mintapéldánya (2. §), illetőleg népszavazás elrendelésére irányuló újabb kezdeményezés (9. §)

a) a népszavazás megtartásáig, vagy

b) a kezdeményezés elutasításáig, illetőleg

c) az aláírásgyűjtő ívek benyújtására rendelkezésre álló határidő eredménytelen elteltéig.

13. § (1) A népszavazásra feltett konkrét kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni.

(2) A konkrét kérdést a kezdeményezésben megfogalmazott formában kell népszavazásra bocsátani.

14. § (1) A népszavazás elrendelésére irányuló kezdeményezésről a 6. § szerinti bejelentést követően

a) kötelező népszavazás esetén 15,

b) fakultatív népszavazás esetén 30

napon belül kell dönteni.

(2) Az Országgyűlésnek a népszavazás elrendeléséről szóló határozata tartalmazza, hogy a népszavazás ügydöntő vagy véleménynyilvánító, a népszavazásra bocsátott konkrét kérdést, továbbá rendelkezik a népszavazás költségvetéséről.

(3) Az Országgyűlés elnöke a népszavazás elrendeléséről három napon belül tájékoztatja a köztársasági elnököt.

15. § A népszavazás időpontját a köztársasági elnök a jogorvoslati határidő eredménytelen elteltét - jogorvoslat esetén annak elbírálását - követő 15 napon belül tűzi ki.

16. § (1) A népszavazást az azt elrendelő országgyűlési határozat közzétételét - jogorvoslat esetén az annak elbírálását - követő 90 napon belüli időpontra kell kitűzni.

(2) A népszavazást úgy kell kitűzni, hogy a szavazás napja ne essen nemzeti ünnepre, munkaszüneti napra, illetőleg az azokat megelőző vagy követő napra.

(3) Nem lehet népszavazást tartani az országgyűlési képviselők, illetőleg a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választásának napján, valamint az azt megelőző és követő 41 napon belül.

(4) Ha a népszavazást a (3) bekezdés rendelkezései miatt nem lehet az (1) bekezdés szerint kitűzni, a népszavazást a választást követő 131 napon belüli időpontra kell kitűzni.

Népi kezdeményezés

17. § A népi kezdeményezésnek pontosan és egyértelműen tartalmaznia kell a megtárgyalásra javasolt kérdést.

18. § Az Országos Választási Bizottság akkor tagadja meg az aláírásgyűjtő ív hitelesítését, ha

a) a kérdés nem tartozik az Országgyűlés hatáskörébe,

b) a kérdés megfogalmazása nem felel meg a törvényben foglalt követelményeknek,

c) az aláírásgyűjtő ív nem felel meg a választási eljárásról szóló törvényben foglalt követelményeknek.

19. § A népi kezdeményezést - az aláírásgyűjtésnek a Ve. 118/A. §-a szerinti szünetelése kivételével - az aláírásgyűjtő ív hitelesítését követő két hónapon belül egyszer lehet benyújtani az Országos Választási Bizottság elnökéhez. A pótlólag benyújtott, a kezdeményezést kiegészítő aláírások érvénytelenek.

20. § A népi kezdeményezésről a 6. § szerinti bejelentést követő három hónapon belül dönteni kell.

Záró rendelkezések

21. § (1) Ez a törvény a kihirdetése napján lép hatályba.

(2) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti

a) a népszavazásról és a népi kezdeményezésről szóló 1989. évi XVII. törvény, valamint az azt módosító és kiegészítő 1989. évi XXXIX. törvény és 1990. évi XLVI. törvény,

b) a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 115. §-ának (3) bekezdése.

22. § (1) Hatályon kívül helyezve.

(2) Hatályon kívül helyezve.

(3) Hatályon kívül helyezve.

23. § (1) Az e törvény hatálybalépése előtt elrendelt népszavazásra az elrendelése időpontjában hatályban lévő rendelkezéseket kell alkalmazni.

(2) Az e törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő, népszavazás elrendelésére irányuló állampolgári kezdeményezés, illetőleg népi kezdeményezés esetén e

törvény 2-3. §-ait, valamint 11. §-ának a kezdeményezés benyújtására határidőt megállapító rendelkezését nem kell alkalmazni.

(3) Az Országos Választási Bizottság a (2) bekezdés szerinti esetben az aláírások ellenőrzését megelőzően vizsgálja meg a 10. § *a)-d)* pontjaiban foglalt követelmények teljesítését.

(4) A (2) bekezdés szerinti esetben az országos népszavazás elrendelésére irányuló kezdeményezést az e törvény hatálybalépését követő négy hónapon belül, az országos népi kezdeményezést két hónapon belül lehet benyújtani.

2003. évi IX. törvény
A VÁLASZTÁSI ELJÁRÁSRÓL SZÓLÓ
1997. ÉVI C. TÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSÁRÓL

1. § A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 151. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

"(3) E törvény 61. § (1) és 71. § (1) bekezdését a 2003. április 12-én megtartásra kerülő országos népszavazáson azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy szavazni 21 óráig lehet, és a szavazatszámláló bizottság elnöke a szavazóhelyiséget 21 órakor zárja be."

2. § A Ve. e törvény 1. §-ával megállapított 151. § (3) bekezdésbe, valamint e törvény a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, és a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napján hatályát veszti.

33/2002. (XII. 23.) BM rendelet
A 2003. ÁPRILIS 12. NAPJÁRA KITŰZÖTT
ORSZÁGOS NÉPSZAVAZÁS ELJÁRÁSI HATÁRIDŐINEK ÉS
HATÁRNAPJAINAK MEGÁLLAPÍTÁSÁRÓL

A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 153. §-a (1) bekezdésének *b*) pontjában kapott felhatalmazás alapján a 2003. április 12. napjára kitűzött országos népszavazás naptár szerinti határidőit és határnapjait a következők szerint határozom meg:

A választók nyilvántartása

1.§ (1) A névjegyzéket 2003. március 25-től április 1-jéig közszemlére kell tenni (Ve. 123. §).

(2) A névjegyzékbe történő felvételről szóló értesítőt 2003. március 20. és március 27. között kell megküldeni a választópolgároknak (Ve. 123. §).

(3) A névjegyzékből való kihagyás vagy a névjegyzékbe való felvétel miatt 2003. március 25-től április 1-jén 16.00 óráig lehet kifogást benyújtani [Ve. 82. § (1) bek.].

(4) Igazolást személyesen vagy meghatalmazott útján 2003. április 10-én 16.00 óráig, ajánlott levélben pedig úgy lehet kérni, hogy az 2003. április 7-ig megérkezzen a választási irodához. Igazolást legkésőbb 2003. április 10-én 16.00 óráig lehet kiadni [Ve. 89. § (4) bek.].

(5) A módosított névjegyzék 2003. április 10-én 16.00 óráig tekinthető meg a polgármesteri hivatalban [Ve. 15. § (3) bek.].

A választási szervek létrehozása

2.§ A választási bizottságok megbízott tagjait az országgyűlési képviselőcsoporttal rendelkező pártok legkésőbb 2003. március 27-én 16.00 óráig jelenthetik be [Ve. 25. § (2) bek. és 125. § (1) bek.].

A kampány

3.§ (1) A kampány 2003. április 10-én 24.00 óráig tart [Ve. 40. § (1) bek.].

(2) Kampányt folytatni 2003. április 11-én 0.00 órától április 12-én 19.00 óráig tilos [Ve. 40. § (2) bek.].

(3) A népszavazással kapcsolatos közvélemény-kutatás eredményét 2003. április 4-től április 12-én 19.00 óráig nem szabad nyilvánosságra hozni [Ve. 8. § (1) bek.].

(4) A plakátot az, aki elhelyezte, vagy akinek érdekében elhelyezték, 2003. május 12-ig köteles eltávolítani [Ve. 42. § (6) bek.].

A szavazatok összesítése

4. § (1) A szavazóköri jegyzőkönyvek egy példánya a helyi választási irodában 2003. április 15-én 16.00 óráig megtekinthető [Ve. 75. § (2) bek.].

(2) A szavazólapokat a polgármesteri hivatalban 2003. július 11-ig kell megőrizni. 2003. július 11. után a választási iratokat - a jegyzőkönyvek kivételével - meg kell semmisíteni [Ve. 75. § (3) bek.].

(3) A jegyzőkönyveket 2003. július 14-én kell átadni az illetékes levéltáraknak [Ve. 75. § (4) bek.].

5. § Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

11/2003. (III. 24.) BM rendelet
A VÁLASZTÁSI ELJÁRÁSRÓL SZÓLÓ 1997. ÉVI C. TÖRVÉNY
VÉGREHAJTÁSÁRÓL AZ ORSZÁGOS NÉPSZAVAZÁSON ÉS AZ
ORSZÁGOS NÉPI KEZDEMÉNYEZÉSEN 34/2002. (XII. 23.) BM
RENDELET MÓDOSÍTÁSÁRÓL

A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 153. §-a (1) bekezdésének a) és c)-f) pontjaiban foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény végrehajtásáról az országos népszavazáson és az országos népi kezdeményezésen 34/2002. (XII. 23.) BM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. számú melléklete a következő szöveggel egészül ki:

„A választójogosultság nyilvántartásával összefüggő feladatok

1. A HVI vezetője fővárosi kerületen, illetve településen belül (a továbbiakban együtt: település) szavazókörönként elkészíti vagy elkészítteti a névjegyzéket, valamint az értesítőket.
2. A BM KH központilag gondoskodik a névjegyzék – és értesítő – alnyomatok elkészíttetéséről.

I.

A névjegyzék elkészítése

3. A névjegyzék elkészítéséhez a BM KH a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok jegyzékét a fővárosi kerületek és a Pest megyei települések számára közvetlenül a többi település számára a közigazgatási hivatal útján adja át. A HVI a jegyzék számítógépes átadását is igényelheti.
4. A HVI vezetője a névjegyzéket a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás, valamint a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok adatait felhasználva, 2 példányban (egyiket a személyi azonosító feltüntetésével a másikat anélkül) készíti vagy készítteti el. Az esetleges további munkapéldányok saját költség terhére készíthetők el.
5. Azon HVI-k számára, amelyek a névjegyzéket a közigazgatási hivatallal készíttetik, a közigazgatási hivatal legkésőbb a névjegyzék átadásával egy időben rendelkezésre bocsátja a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok jegyzékét.
6. A HVI vezetője zárt borítékban küldi meg a választópolgároknak a névjegyzékbe-vételükről szóló értesítőt.

II.

A névjegyzék vezetése a szavazás napjáig

7. A névjegyzéket a HVI vezetője a szavazást megelőző nap 16 óráig a 10. pontban leírtak szerint, manuálisan vezeti tovább, a BM KH által rendelkezésére bocsátott változási segédlista felhasználásával.

8. A HVI vezetője a választójogosultság BM KH-nál történt ellenőrzését követően felveszi a névjegyzékre – az egynél több szavazókörről rendelkező települések esetén az általa kijelölt szavazókörré – azokat a választópolgárokat, akiknek lakcíme a lakcímbejelentésre vonatkozó jogszabály értelmében csak az adott település megnevezését tartalmazza.
9. A HVI vezetője az okmányirodának továbbított adatváltozásokon kívül az érintett polgár lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes jegyzőt értesíti a nála lakóhellyel – ennek hiányában tartózkodási hellyel – nem rendelkező polgár elhalálzásáról, kiskorú házasságkötéséről, nagykorú névváltoztatásáról. Továbbá értesítést küld az érintett polgár volt lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes jegyzőnek a hozzá új lakóhely – ennek hiányában új tartózkodási hely – létesítése miatt bejelentkező polgárról. A HVI vezetője a tartózkodási hely szerint illetékes jegyzőt értesíti, ha a nála lakóhelyet bejelentő polgár a bejelentkezéskor csak tartózkodási hellyel rendelkezik, függetlenül attól, hogy azt egyidejűleg megszünteti-e vagy sem.
10. A névjegyzék továbbvezetése:
 - A HVI vezetője a hozzá a BM KH-tól, illetve más HVI vezetőjétől érkezett, a személyi adatokban és lakcímeiben bekövetkezett változásokról, valamint a választójoggal nem rendelkező polgárok adataiban bekövetkezett változásokról kapott értesítések alapján a névjegyzék mindkét példányát továbbvezeti:
 - = felveszi a névjegyzékre – a választójogosultság ellenőrzését követően – az illetékességi területén lakóhelyet létesített, az időközben magyar állampolgárság megszerzése (függetlenül attól, hogy rendelkezik-e már a polgár személyi azonosítóval) vagy házasságkötés révén választójogosulttá vált, valamint a választójogát időközben visszanyert polgárt;
 - = törli a névjegyzékről az illetékességi területén lakóhelyét megszüntető választópolgárt, az időközben elhalálozott, magyar állampolgárságát vagy választójogát elvesztő polgárt;
 - = átvezeti az illetékességi területén lakóhellyel rendelkező polgárok tekintetében a név- és a településen belüli lakcímváltozásokat.
 - A HVI vezetője – kérelemre – az igazolás alapján felveszi az igazolással szavazni kívánó polgárt a névjegyzékre, valamint az igazolás alapján névjegyzékre vett választó polgárok jegyzékébe. Törli a választópolgárt a névjegyzékről, ha igazolást ad ki. Egyidejűleg feltünteti a névjegyzéken annak a településnek a nevét ahol a választópolgár az igazolással szavazni kíván, és felveszi őt az igazolás kiadása miatt a névjegyzékből törölt választópolgárok jegyzékére.
 - A polgár által benyújtott kifogásnak helyt adó jegyzői vagy bírósági döntés alapján – a döntésnek megfelelően – az érintettet a névjegyzékre felveszi, abból adatait törli, vagy abban adatait helyesbíti. Az előzőeknek

megfelelően jár el a HVI vezetője abban az esetben is, ha a hibát a névjegyzék ellenőrzése közben észlelte. A felvételtől, helyesbítésről, törlésről a választópolgárnak értesítést kell küldeni.

- A HVI vezetője a szavazást megelőző nap 16 óra után a névjegyzéket az utolsó sorszám után következő sor áthúzásával lezárja, felvezeti rá a zárásig töröltek és felvettek, valamint a névjegyzéken a záraskor szereplő választópolgárok számát, továbbá aláírásával és pecsétjével hitelesíti.

Ezt követően a HVI vezetője

- a) 1 példányban kitölti a „Zárólap”-ot és faxon haladéktalanul az OEVI-be vagy az ennek feladatát ellátó okmányirodába továbbítja adatrögzítésre. Az eredeti bizonylat nála marad;
- b) kitölti az „Összesítő lap” fejrészét, valamint 1-2-3. oszlopait és hat példányban lemásolja a napközbeni jelentés megküldéséhez.

11.A HVI vezetője a lezárt és hitelesített névjegyzéket az SZSZB elnökének adja át.

III.

A névjegyzék vezetése a szavazás napján

12.A névjegyzéket az SZSZB mellett működő jegyzőkönyvvezető vezeti tovább.

13.A jegyzőkönyvvezető az SZSZB döntése alapján

- felveszi a névjegyzékre azokat a polgárokat, akik azt igazolás alapján, illetve arra hivatkozva kérik, hogy lakóhelyük – ennek hiányában tartózkodási helyük – a szavazókör területén van.

14.Az a választópolgár, aki arra hivatkozik, hogy lakóhelye – ennek hiányában tartózkodási helye – a szavazókör területén van, akkor vehető fel a névjegyzékre, ha személyazonosságát és lakcímét:

- a) lakcímet tartalmazó személyazonosító igazolvánnyal;
- b) személyazonosító igazolvánnyal, vagy útlevelemmel, vagy 2001. január 1-jét követően kiállított vezetői engedéllyel vagy sorkatona esetén katonai igazolvánnyal és a személyi azonosítót és a lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal (a továbbiakban: lakcímigazolvány) igazolja feltéve, hogy a névjegyzékből korábban nem törölték és a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásában nem szerepel.

15.Az igazolás és a 14. pont szerinti igazolványok egyidejű bemutatását követően kell felvenni a névjegyzékre azt a választópolgárt, aki a lakóhelyétől távol történő szavazásra igazolással rendelkezik (egyidejűleg az igazolást el kell venni és a választópolgárt az igazolással szavazók jegyzékére is fel kell venni).

16.A szavazás befejezését követően a jegyzőkönyvvezető a névjegyzéket a 10. pontban írt módon lezárja.

17. Az igazolás alapján a névjegyzékből törölt választópolgárok jegyzékén (T), valamint az igazolás alapján a névjegyzékbe felvett választópolgárok jegyzékén (F) szereplő adatokat az OEVI vagy a feladatait ellátó okmányiroda a szavazás napjáig folyamatosan feldolgozza. A még fel nem dolgozott jegyzékeket a szavazást követően a szavazóköri jegyzőkönyvekkel együtt az OEVI-hez vagy a feladatait ellátó okmányirodához kell továbbítani feldolgozás céljából.

IV.

A választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok jegyzékének vezetése

18. A választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásában bekövetkezett változásokat tartalmazó megyei, fővárosi bontású állományokat a BM KH a szavazást megelőző 5. napon hálózaton továbbítja a közigazgatási hivatalok részére, amelyek haladéktalanul elkészítik és a szavazást megelőző harmadik napig a HVI-k részére átadják a változásjegyzékeket.

19. A HVI vezetője a 3. pont vagy 5. pont szerinti jegyzéket a közigazgatási hivaltól kapott változásjegyzék segítségével felülvizsgálja, majd a szükséges korrekciókat az alábbiak szerint végzi el:

- törli a jegyzékből azokat, akik választójogukat visszanyerték, és egyidejűleg felveszi őket a névjegyzék soron következő sorszáma alá;
- felveszi a jegyzékbe azokat, akik választójogukat elveszítették, és egyidejűleg a névjegyzék megfelelő sorszámanál törli őket;
- ha a választójogát elveszített polgárnak ezt megelőzően a lakóhelyétől távol történő szavazás miatt igazolást adott ki, értesíti az illetékes jegyzőt a polgár választójogának elvesztéséről.”

2.§

(1) Az R. 2. számú mellékletének 5.1. pontja a következő bekezdéssel egészül ki:

„A 2003. április 12-én megtartásra kerülő országos népszavazás során a szavazókörök a **19.15-19.30** közötti időintervallumban is szolgáltatnak adatot a HVI részére. Ezen a népszavazáson adatszolgáltatásra az 1/a. minta szerinti „Számlálólap” szolgál.”

(2) Az R. 2. számú mellékletének 6. pontja a következő harmadik bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a jelenlegi harmadik bekezdés a negyedik bekezdésre változik:

„A 2003. április 12-én megtartásra kerülő országos népszavazás során a HVI **19.30-19.45**-kor is jelenti az „Összesítő lap” adatait az OEVI részére.”

(3) Az R. 2. számú mellékletének 7.2. pontja a következő bekezdéssel egészül ki:

„A 2003. április 12-én megtartásra kerülő országos népszavazás során a jelentések feldolgozása és továbbítása a következő időpontban is megtörténik: **19.45-20.00.**”

(4) Az R. 2. számú melléklete az ezen rendelet 1. számú mellékletét képező mintákkal egészül ki.

3. §

(1) Az R. 3. számú mellékletének 7.1. pontja a következő bekezdéssel egészül ki:

„A 2003. április 12-én megtartásra kerülő országos népszavazás során az OEVI a szavazás napján 21.00 órától működteti az országos számítógépes szavazatösszesítő rendszert (melynek része az előzetes eredmény megállapítására szolgáló szavazatösszesítő rendszer), fogadja és feldolgozza a HVI-ktől beérkező szavazóköri adatlapokat, illetve azok adatait.”

(2) Az R. 3. számú melléklete az ezen rendelet 2. számú mellékletét képező 1/a. mintával egészül ki.

(3) Az R. 3. számú mellékletének 2. mintája helyébe e rendelet 2. számú mellékletét képező 2/a. minta lép.

4. §

Az R. 4. számú melléklete az ezen rendelet 3. számú mellékletét képező 1/a és 2/a mintákkal egészül ki.

5. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

(2) E rendelet 2. §-a, 3. §-a és 4. §-a a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz való csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatályba lépésének napján hatályát veszti.

Dr. Lamperth Mónika
belügyminiszter

Az Országgyűlés
114/2002. (XII.23.) OGY HATÁROZATA
2003. ÁPRILIS 12-I ÜGYDÖNTŐ ORSZÁGOS NÉPSZAVAZÁS
PÉNZÜGYI TÁMOGATÁSÁRÓL

Az Országgyűlés

a 2003. évi országos népszavazás előkészítésének és lebonyolításának eredményes végrehajtására a Belügyminisztérium fejezetben legfeljebb 4 milliárd forint felhasználásával egyetért.

Ez a határozat a közzététele napján lép hatályba.

Dr. Szili Katalin s.k.,
az Országgyűlés elnöke

Nagy Nóra s.k.,
az Országgyűlés jegyzője

Vincze László s.k.,
az Országgyűlés jegyzője

Az Országos Választási Bizottság
2/2003. (II. 21.) állásfoglalása
AZ ALKOTMÁNY ÁLTAL KIÍRT
ORSZÁGOS NÉPSZAVAZÁS EGYES KÉRDÉSEIRŐL

Az Országos Választási Bizottság a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban Ve.) 34. § (2) bekezdésének a) pontjában írt hatáskörében eljárva az Alkotmány által kiírt országos népszavazás egyes kérdéseiről a következő

állásfoglalást

adja ki:

A Magyar Köztársaság Alkotmánya, az 1949. évi XX. törvény 79. §-a alapján ügydöntő országos népszavazást kell tartani a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő, a csatlakozási szerződés szerinti csatlakozásáról. E népszavazás időpontja: 2003. április 12. A népszavazásra bocsátandó kérdés: „Egyetért-e azzal, hogy a Magyar Köztársaság az Európai Unió tagjává váljon?”

a) A Ve. 43. § (2) szerint a választási kampány céljára az állami és önkormányzati költségvetési szervek a jelöltek, jelölő szervezetek számára azonos feltételekkel bocsáthatnak rendelkezésre helyiséget és egyéb szükséges berendezést. Állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületben választási kampányt folytatni, választási gyűlést tartani tilos, kivéve az ötszáznál kevesebb lakosú településen, feltéve, hogy más közösségi célú épület nem áll rendelkezésre. A 44. § (1) bekezdése alapján a kampányidőszakban a műsorszolgáltatók a jelölő szervezetek, illetőleg a jelöltek számára azonos feltételekkel tehetnek közzé politikai hirdetést. A politikai hirdetéshez véleményt, értékelő magyarázatot fűzni tilos.

b) A Ve. 45. § (1) és (2) bekezdése szerint a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatala a névjegyzékben szereplő választópolgárok családi és utónevét, valamint lakcímét a jelölteknek, jelölő szervezeteknek kérésükre, díjfizetés ellenében, azonos feltételek mellett a szavazás napja előtti 20. napot követően átadja. A szolgáltatás nem, életkor vagy lakcím szerinti csoportosításban is igényelhető. A közszemlére tett névjegyzék másolatát a helyi választási iroda vezetője a jelölt, jelölő szervezet által írásban bejelentett igény alapján díjfizetés ellenében, azonos feltételek mellett, a szavazás napja előtti 20. napot követően - legfeljebb szavazóköri bontásban - a jelölt, jelölő szervezet számára átadja.

A Ve. 51. § (1) bekezdésének közös szabálya alapján azt a jelölő szervezetet, amely jelöltet vagy listát kíván állítani, bírósági bejegyzésének hiteles másolatával kell bejelenteni.

A Ve. XIII. fejezetében szabályozott 123. §-a szerint a népszavazáson a névjegyzéket a szavazás napja előtt 18 nappal kell közszemlére tenni. A

választópolgárokat a névjegyzékbe vételükről legkésőbb a szavazás napja előtti 16. napig kell értesítő megküldésével tájékoztatni.

c) A Ve. 3. § szerint a választási eljárás szabályainak alkalmazása során a választásban érintett résztvevőknek érvényre kell juttatniuk többek között a következő alapelveket: a jogorvoslat lehetősége és pártatlan elbírálása és a választás eredményének gyors és hiteles megállapítása.

A Ve. 6. § (1) bekezdése alapján a választási bizottságok működése és tevékenysége, valamint a választási bizottságok rendelkezésére álló adatok – törvényben megállapított kivétellel – nyilvánosak. A választási eljárás nyilvánossága nem sértheti a szavazás titkosságát és a személyhez, valamint a személyes adatok védelméhez fűződő jogokat. A (2) bekezdés kimondja, hogy a választás eredményét rögzítő jegyzőkönyvek másolatát ingyenesen kell a jelölő szervezetek és független jelöltek rendelkezésére bocsátani. A választás számítógépes adatait azonos feltételekkel, díjfizetés ellenében bárki igényelheti.

A Ve. 74. § (2) és (3) bekezdése szerint a jegyzőkönyvet három példányban kell kiállítani, melyeket a választási bizottság jelen levő tagjai aláírnak, továbbá a jegyzőkönyv egy-egy másolati példányát az illetékes választási bizottság - kérésükre - átadja a jelöltek jelen levő képviselőinek. A 75. § (2) bekezdése alapján a jegyzőkönyvek egy példánya az illetékes választási irodában a szavazást követő három napon belül megtekinthető.

A Ve. 84. § alapján a szavazatszámoló bizottság szavazóköri eredményt megállapító döntése [73. § (1) bekezdés] ellen csak a választási bizottságnak a választási eredményt megállapító döntése elleni kifogással együtt van helye. A továbbiakban, a 85. § (1) bekezdése kimondja, hogy a választási bizottságnak a választási eredményt megállapító döntése [73. § (2) bekezdés] ellen a szavazatszámoló bizottság szavazóköri eredményt megállapító döntésének törvénysértő voltára, vagy a szavazóköri eredmények összesítésére és a választási eredmény megállapítására vonatkozó szabályok megsértésére hivatkozással lehet kifogást benyújtani úgy, hogy az legkésőbb a választási bizottság döntését követő napon a sérelmezett döntést hozó választási bizottsághoz megérkezzen. A (2) bekezdés szerint a kifogás elbírálására jogosult választási bizottság a kifogásról legkésőbb a beérkezését követő napon dönt. A választási bizottság döntése elleni kifogást úgy kell benyújtani, hogy az legkésőbb a választási bizottság döntését követő napon a sérelmezett döntést hozó választási bizottsághoz megérkezzen.

d) A Ve. 116. §-a alapján a Ve. – 1-85. §-ait tartalmazó – I-X. fejezetét, valamint a 89. §-ának rendelkezéseit az országos népszavazáson a XIII. fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A Ve. 149. § g) pontja szerint a Ve. alkalmazásában jelölő szervezet: a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII. törvény szerint bejegyzett párt, valamint az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény szerint bejegyzett társadalmi szervezet.

A fentiek alapján az Országos Választási Bizottság megállapítja, hogy az Alkotmányban kiírt országos népszavazás esetében jelölés, jelölt és jelölő szervezet nincs, ezért azon:

a) az állami és önkormányzati költségvetési szervek valamennyi, a népszavazáson kampányt folytatni kívánó, Magyarországon bejegyzett és nyilvántartott párt és társadalmi szervezet számára – a Ve. 43. § (2) bekezdésének második mondata szerinti korlátozással – azonos feltételekkel bocsáthatnak rendelkezésre helyiséget és egyéb szükséges berendezést; a műsorszolgáltatók pedig minden, a népszavazáson kampányt folytatni kívánó, Magyarországon bejegyzett és nyilvántartott párt és társadalmi szervezet hirdetését azonos feltételekkel kötelesek közzétenni;

b) a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatala a névjegyzékben szereplő választópolgárok családi és utónevét, valamint lakcímét, illetőleg a helyi választási iroda vezetője a közszemlére tett névjegyzék másolatát – kérelemre, díjfizetés ellenében – minden, Magyarországon bejegyzett és nyilvántartott pártnak és társadalmi szervezetnek köteles átadni; a névjegyzék közszemlére tételének a Ve. 123. §-ában foglalt időpontja miatt a fenti adatok átadására csak a népszavazás napja előtti 18. napot követően kerülhet sor;

c) a népszavazási eredmények elleni jogorvoslat érdemi biztosítása érdekében bármely választópolgár, illetve Magyarországon bejegyzett és nyilvántartott párt és társadalmi szervezet kérheti a választási bizottságtól a szavazóköri eredményt rögzítő jegyzőkönyvek másolati példányának kiadását.

Budapest, 2003. február 21.

Dr. Ficzer Lajos
az Országos Választási Bizottság
elnöke

**Az Országos Választási Bizottság
3/2003. (II. 21.) állásfoglalása**

**AZ ALKOTMÁNY ÁLTAL KIÍRT
ORSZÁGOS NÉPSZAVAZÁSON A VÁLASZTÁSI
BIZOTTSÁGOKBA TÖRTÉNŐ MEGBÍZÁS TÁRGYÁBAN**

Az Országos Választási Bizottság a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban Ve.) 34. § (2) bekezdésének a) pontjában írt hatáskörében eljárva az Alkotmány által kiírt országos népszavazáson a választási bizottságokba történő megbízás tárgyában a következő

állásfoglalást

adja ki:

A Magyar Köztársaság Alkotmánya, az 1949. évi XX. törvény 79. §-a alapján ügyszöntő országos népszavazást kell tartani a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő, a csatlakozási szerződés szerinti csatlakozásáról. E népszavazás időpontja: 2003. április 12. A népszavazásra bocsátandó kérdés: „Egyetért-e azzal, hogy a Magyar Köztársaság az Európai Unió tagjává váljon?”

A Ve. 125. § (1) bekezdése szerint a választási bizottságokba - az Országos Választási Bizottság kivételével - a kezdeményezést benyújtók választási bizottságonként egy közös megbízottat, továbbá a kezdeményezés benyújtásában részt nem vevő, de országgyűlési képviselőcsoporttal rendelkező pártok egy-egy megbízottat küldhetnek. A (2) bekezdés úgy rendelkezik, hogy az Országos Választási Bizottság tagjaként a kezdeményezést benyújtó, de országgyűlési képviselőcsoporttal nem rendelkező szervezetek egy közös képviselőt bízhatnak meg.

A Ve. 149. § i) pontjának értelmező rendelkezése alapján „kezdeményezést benyújtók: népszavazás állampolgári kezdeményezése, valamint népi kezdeményezés esetén azok a szervezetek, illetve magánszemélyek, amelyek, illetve akik a kezdeményezést benyújtották”.

A Ve. az országos népszavazásra vonatkozó, eltéréseket tartalmazó rendelkezéseiben egyértelműen meghatározza a választási bizottságok összetételét. Ha a népszavazás nem állampolgári kezdeményezés alapján indul, hanem a Köztársasági Elnök, a Kormány vagy az országgyűlési képviselők együtöde kezdeményezi, illetőleg az Alkotmány írja ki, akkor a Ve. szerinti kezdeményezést benyújtók nincsenek. Ennek figyelembevételével a választási bizottságokba az országgyűlési képviselőcsoporttal rendelkező pártok küldhetnek egy-egy megbízottat.

Budapest, 2003. február 21.

Dr. Ficzeré Lajos
az Országos Választási Bizottság
elnöke

**Az Országos Választási Iroda vezetőjének
25/2002. (XII. 27.) intézkedése**

**A SZAVAZÓKÖRÖK TERÜLETI BEOSZTÁSÁNAK
FELÜLVIZSGÁLATÁRÓL, ÉS AZ EZZEL ÖSSZEFÜGGŐ
ADATTOVÁBBÍTÁSOK RENDJÉRŐL**

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás tárgyában kitűzésre kerülő ügyszórántó országos népszavazásra a névjegyzék időbeni és jó minőségben való elkészítése érdekében a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 39. §-ának (2) bekezdése alapján az alábbi intézkedést adom ki.

I.

A szavazókörök területi beosztásának elkészítése

1. A BM Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó és Választási Hivatal (a továbbiakban: BM KH), a Közigazgatási Hivatal, a területi választási iroda (a továbbiakban: TVI), és a helyi választási iroda (a továbbiakban: HVI) az intézkedésben foglaltak szerint elvégzi a szavazókörök felülvizsgálatát.

2. Budapest és Pest megye kivételével, a 18 megyében:

2.1. A Közigazgatási Hivatal a szavazókörök felülvizsgálata érdekében **2003. január 28-ig** a 2003. január 24-i 516. számú karbantartási ciklust követő állapotból előállítja, majd haladéktalanul hálózaton és/vagy nyomtatott formában eljuttatja a HVI vezetőjének a 2002. évi önkormányzati választások alkalmával használt szavazóköri körzetállományt, kiegészítve az adott címen lakóhellyel - ennek hiányában tartózkodási hellyel - rendelkező nagykorú magyar állampolgárok számával, valamint a szavazókörök sorszámával, továbbá a szavazókör azonosítójával.

A Közigazgatási Hivatal a szavazóköri körzetállomány megküldéséről tájékoztatja a TVI vezetőjét.

2.2. A szavazóköri besorolást tartalmazó jegyzék szükség szerinti módosítását a HVI vezetője haladéktalanul elvégzi. Ezt követően az aláírt és lepecsételt jegyzéket legkésőbb **2003. február 4-ig** ellenőrzés és jóváhagyás céljából meg kell küldeni a TVI vezetőjének.

A TVI vezetője haladéktalanul korrekcióra utasítja a HVI vezetőjét, ha a körzetesítés eredménye nem felel meg a szavazókörök kialakítása törvényi feltételeinek.

A TVI vezetőjének jóváhagyása után a jegyzéket legkésőbb **2003. február 9-ig** megküldi a Közigazgatási Hivatalnak. A Közigazgatási Hivatal a szükséges módosításokat haladéktalanul átvezeti a körzetállományban.

2.3. Ahol a HVI vezetőjének illetékességi területén helyi számítógépes személyiadat- és lakcímnnyilvántartási rendszer működik ott a módosítás utáni

aktuális körzetállományt - a TVI vezetőjének ellenőrzését és jóváhagyását követően - számítógépes adathordozón vagy hálózaton el kell juttatni a Közigazgatási Hivatalnak. Utóbbi esetben a Közigazgatási Hivatalban a módosítások átvezetése a megküldött állományból történik.

2.4. A módosított körzetállományt hitelesítés céljából a Közigazgatási Hivatal legkésőbb **2003. február 19-ig** visszaküldi a HVI vezetőjének. A HVI vezetője az aláírásával és pecsétjével hitelesített jegyzéket haladéktalanul, de legkésőbb **2003. február 24-ig** visszajuttatja a Közigazgatási Hivatalnak. A Hivatal vezetője a hitelesítés megtörténtéről és az adatok továbbításáról tájékoztatja a TVI vezetőjét.

Az aktuális körzetállományok elkészülte után azokat a Közigazgatási Hivatal haladéktalanul, de legkésőbb **2003. február 28-ig**, hálózaton megküldi a BM KH-nak.

3. Budapesten és Pest megyében:

Az országgyűlési és helyhatósági választásokon kipróbált internetes elérésű körzetesítő rendszert kell alkalmazni.

A BM KH **2003. január 27-ig** az internetes hálózaton keresztül elérhetővé teszi a budapesti és Pest megyei körzetállományokat. Az elérési címet, valamint a listázáshoz és a karbantartáshoz szükséges jelszavakat a BM KH **2003. január 27-ig** a TVI vezetőjének eljuttatja.

Azon településeknél, ahol nincs internetes hálózat, ott a TVI vezetője jelöli ki azt az okmányirodát, ahol a rögzítést (körzetesítést) a HVI vezetőjének irányításával végzik majd.

3.1. Az okmányirodát működtető HVI vezető feladata:

3.1.1 Az okmányirodát működtető HVI vezető **2003. január 30-ig** ellenőrzi, hogy a meglévő számítógépes környezetben, a kapott azonosítókkal az alkalmazás működőképes-e.

3.1.2. Amennyiben szükséges helyben kinyomtatja a részletes körzet címállományt, majd ellenőrzi a körzetcímek besorolását, a létszám adatokat, szavazóhelyiségek címeinek helyességét. Amennyiben szükséges, intézkedik a települések (kerületek) körzetállományainak javításáról.

A javítást követően **2003. január 30. - 2003. február 12.** között ellenőrzi az adatállományt, majd intézkedik az összesített statisztikai adatok kinyomtatásáról, és ezt ellenőrzésre és jóváhagyásra megküldi a TVI vezetőjének.

3.1.3. A TVI vezetőjének ellenőrzését és jóváhagyását követően **2003. január 30. - 2003. február 19.** között lefuttatja a zárás menüpontot (véglegesen lezárja

az adatállományt), majd kinyomtatja a hitelesítési jegyzőkönyvet, aláírja, lepecsételi és eljuttatja a TVI vezetőjéhez.

3.2. TVI vezetőjének feladatai:

3.2.1. A TVI vezetője **2003. január 28-ig** megadja minden HVI vezetőnek a település (kerület) körzetállományához az elérési címeket és a karbantartási azonosítókat.

Intézkedik a települések (kerületek) körzetállományainak kezdeti összesítő statisztikai listáinak kinyomtatásáról. A körzet statisztikák (létszám adatok, szavazóhelyiségek címei) helyességét ellenőrzi, illetve egyezteti a HVI vezetőivel.

A módosítást nem igénylő településeknél engedélyezi a HVI vezetőknek, a körzetállományok lezárását és a hitelesítési jegyzőkönyvek nyomtatását.

3.2.2. A TVI vezetője **2003. február 14-ig** ellenőrzi a települések (kerületek) módosított körzetállományainak összesítő körzet statisztikáit, és engedélyezi a HVI vezetőknek, a körzetállományok lezárását és a hitelesítési jegyzőkönyvek nyomtatását.

3.2.3. A HVI vezetőktől összegyűjtött hitelesített jegyzőkönyveket **2003. február 21-ig** továbbítja a BM Központi Hivatalba.

4. Az 1997. évi C. törvény 10. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a HVI vezetője a kinyomtatott körzetállományban megjelöli (egyben gondoskodik a számítógépes adatállományban történő átvezetéséről is) a kettő vagy több szavazókörral rendelkező településen azt a szavazókört, ahol azok a választópolgárok szavaznak, akiknek lakcíme a lakcím-bejelentési jogszabályok értelmében csak az adott település megnevezését tartalmazza.

Budapesten és Pest megyében, a hitelesítési jegyzőkönyvben kell megjelölni (egyben gondoskodni a számítógépes adatállományban történő átvezetéséről is) a kettő vagy több szavazókörral rendelkező településen (kerületben) azt a szavazókört, ahol azok a választópolgárok szavaznak, akiknek lakcíme a lakcím-bejelentési jogszabályok értelmében csak az adott település megnevezését tartalmazza.

II.

A Területi Választási Iroda vezetőjének feladatai a névjegyzék előállítását megelőzően.

5. Az intézkedés továbbításáért, az abban foglaltak határidőre történő végrehajtásáért a TVI vezetője a felelős.

6. A TVI vezetője a HVI vezetőtől kapott adatokat ellenőrzi. A megállapított összesített adatokat **2003. február 28-ig** településenkénti részletezettségben

megküldi az OVI vezetőjének írásban és elektronikusan a választási ügyviteli rendszer alkalmazásával.

7. A TVI vezető a körzetállomány ellenőrzéséről, illetőleg a hitelesítés teljesítéséről (2.2. és a 3.2. pont) **2003. február 28-ig** tájékoztatja az OVI vezetőjét (fax: 456-6519).

8. Budapest és Pest megye kivételével valamennyi megye TVI vezetője a HVI vezetőkkel történő egyeztetés alapján összesíti, hogy a megyében mely települések készítik egyénileg a választói névjegyzéket - megjelölve a nyomtató típusát -, illetve mely települések készítetik a Közigazgatási Hivatallal, valamint azt, hogy a települések kézi vagy gépi úton végzik (végeztetik) el az értesítők borítékolását.

Az összesítés eredményéről - a névjegyzék, értesítő nyomtatványok mennyiségének megállapítása és zökkenőmentes szállítása érdekében - a Közigazgatási Hivatallal történt egyeztetést követően **2003. február 28-ig** tájékoztatja az OVI vezetőjét. (fax: 456-6519).

Rytkó Emília
az Országos Választási Iroda
vezetője

**Az Országos Választási Iroda vezetőjének
1/2003. (II.19.) intézkedése**

**A 2003. ÁPRILIS 12. NAPJÁRA KITŰZÖTT, EURÓPAI
UNIÓS CSATLAKOZÁST MEGELŐZŐ
NÉPSZAVAZÁSHOZ SZÜKSÉGES NÉVJEGYZÉK ÉS
ÉRTESÍTŐSZELVÉNYEK, VALAMINT A
VÁLASZTÓJOGGAL NEM RENDELKEZŐK JEGYZÉKE
ELKÉSZÍTÉSÉNEK ÜTEMEZÉSÉRŐL, ILLETŐLEG AZ
ÉRTESÍTŐ KÉZBESÍTÉSÉRŐL**

A 2003. április 12. napjára kitűzött, Európai Unió csatlakozást megelőző népszavazáshoz szükséges névjegyzék, értesítő szelvények, valamint a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok jegyzéke (a továbbiakban: választói nyilvántartás) elkészítésének ütemezésére, illetőleg az értesítő kézbesítésére az alábbi intézkedést hozom:

I.

1. A személyiadat- és lakcímnnyilvántartás adatbázisának on-line (folyamatos) karbantartására figyelemmel a 2003. március 7-i 14:00 óras okmányirodai zárást kell a választói névjegyzék készítés eszmei időpontjának tekinteni. A BM Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó és Választási Hivatala (továbbiakban: BM KH) ekkor elkészíti fővárosi, megyei illetékesség szerinti bontásban a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi rendszeréből az aktualizált adatokat.
2. A BM KH 2003. március 7-én 20:00 órától hálózaton keresztül hozzáférhetővé teszi a Fővárosi, Megyei Közigazgatási Hivatalok (a továbbiakban: Közigazgatási Hivatal) számára a területi nyilvántartás karbantartásához szükséges állományt, azaz a 522-es karbantartó ciklusból származó Decért állományt.
3. A BM KH a 2003. március 7-i állapotú személyiadat- és lakcímnnyilvántartás valamint a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása alapján elkészíti a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok számítógépes jegyzékét, és azt fővárosi, megyei illetékesség szerint 2003. március 10-től hálózaton keresztül hozzáférhetővé teszi valamennyi Közigazgatási Hivatal részére.

II.

4. A Közigazgatási Hivatal a megyei VISUAL regiszter programnak a névjegyzék és értesítőszelvény készítéséhez alkalmas legfrissebb verzióját 2003. március 10-én letölti a BM KH szerveréről.

5. A névjegyzéket és értesítőszelvényeket önállóan készítő települések részére a Közigazgatási Hivatal letölti és átadja a helyi VISUAL regiszter programnak a névjegyzék és értesítőszelvény készítéséhez alkalmas legfrissebb verzióját, amely szintén 2003. március 10-én tölthető le a BM KH szerveréről.
6. A névjegyzéket és az értesítőszelvényeket önállóan készítő települések részére a Közigazgatási Hivatal 2003. március 12-ig elkészíti és átadja a helyi nyilvántartások aktualizálásához szükséges karbantartó állományokat, valamint a településre vonatkozó választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok állományát.
7. 2003. március 10-től a Közigazgatási Hivatal, 2003. március 12-től a névjegyzéket önállóan készítő települések haladéktalanul elkezdik a névjegyzékek és az értesítőszelvények gyártását, amelyhez felhasználják a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok jegyzékét.
8. Az értesítőszelvényeket zárt borítékban kell kézbesíteni oly módon, hogy azt a választópolgár **legkorábban 2003. március 20-án, legkésőbb március 27-én** kapja kézhez.
9. A Közigazgatási Hivatal az általa elkészített választói névjegyzéket a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok jegyzékével együtt a helyi választási iroda vezetője részére 2003. március 19. és március 21. között juttatja el.
10. A Közigazgatási Hivatal a 3. pont szerinti adatokat kiegészítve a szavazóköri adatokkal, településenkénti bontásban haladéktalanul elkészíti a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok jegyzékét (NESZA jegyzék).
11. Az elkészített NESZA jegyzéket a Közigazgatási Hivatal
 - azon települések részére, melyek jegyzője a választói névjegyzéket nem a Közigazgatási Hivatallal készítteti, haladéktalanul megküldi elektronikus vagy nyomtatott formában,
 - azon települések részére, melyek jegyzője a választói névjegyzéket a Közigazgatási Hivatallal készítteti a névjegyzékkel együtt továbbítja nyomtatott formában.

III.

12. A 7., 9., 10., és a 11. pont szerinti feladatokat Budapest és Pest megye tekintetében a BM KH végzi el.
13. A BM KH az adatok 11. pont szerinti továbbítása és a választást megelőző 7. nap között a választójoggal nem rendelkező, nagykorú polgárok nyilvántartásában bekövetkezett változásokat a Közigazgatási Hivatallal a választást megelőző 5., a fővárosi kerületi jegyzőkkel

közvetlenül a 3. napig közli. A Közigazgatási Hivatal a változásokat tartalmazó jegyzékeket a választást megelőző 3. napig továbbítja a HVI vezetőjének.

- 14.A BM KH a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi rendszeréből 2003. március 7-ét követően legközelebb 2003. március 28-án ad át karbantartó állományt.
- 15.A BM KH az országosan összegyűjtött körzetállományok alapján 2003. március 27-ig elkészíti az elektronikus országos névjegyzék állományt, amelyről mentést készít.

Rytkó Emília
az Országos Választási
Iroda vezetője

**Az Országos Választási Iroda Vezetőjének
2/2003. (III. 20.) intézkedése**

**A 2003. ÁPRILIS 12. NAPJÁRA KITŰZÖTT, EURÓPAI UNIÓS
CSATLAKOZÁST MEGELŐZŐ NÉPSZAVAZÁSON A NEMZETKÖZI
MEGFIGYELŐK, ILLETVE A NEMZETKÖZI SAJTÓ
RÉSZVÉTELÉRŐL**

A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 39. § (1) bekezdésében foglalt jogkörömben, a külföldi megfigyelőknek a 2003. április 12. napjára kitűzött, Európai Unió csatlakozást megelőző népszavazáson a nemzetközi megfigyelők, illetve a nemzetközi sajtó részvételéről az alábbi intézkedést adom ki:

1. Magyarország az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet emberi dimenziójáról szóló 1990-es koppenhágai dokumentumának aláírójaként kötelezettséget vállalt arra, hogy az országban tartandó választásokra megfigyelőket hív az EBESZ résztvevő államaiból és megfelelő civil szervezetektől. Ennek megfelelően valamennyi választási irodának elő kell mozdítania a külföldi választási megfigyelés törvényes és eredményes lebonyolítását.

2. A nemzetközi választási megfigyelés lebonyolításánál következetesen be kell tartani a vonatkozó választójogi rendelkezéseket, melyek különösen három vonatkozásban irányadók:

a) A választási bizottságok működése és tevékenysége, valamint a rendelkezésükre álló adatok törvényben meghatározott kivétellel nyilvánosak. A választási eljárás nyilvánossága nem sértheti a szavazás titkosságát és a személyhez, valamint a személyi adatok védelméhez fűződő jogokat (v.ö. 1997. évi C. törvény 6.§ (1) bek.).

b) A sajtó képviselőihez hasonlóan a nemzetközi választási megfigyelők jelen lehetnek és figyelemmel kísérhetik a választási bizottságok munkáját tehát a szavazatszámláló bizottságok munkáját is -, tevékenységüket azonban nem zavarhatják (v.ö. 1997. évi C. törvény 7.§), részükre utasításokat nem adhatnak.

c) A szavazatszámláló bizottság elnöke felelős azért, hogy a szavazás napján a szavazóhelyiségben és környékén a rendet fenntartsák; a rend fenntartására tett intézkedések mindenkire így a külföldi választási megfigyelőre is kötelezőek (v.ö. 1997. évi C. törvény 65.§ (1) bek.).

3. Az országos népszavazáson nemzetközi választási megfigyelőnek az a személy tekintendő, aki magát e minőségében az Országos Választási Irodánál regisztráltatta, és akit az Országos Választási Iroda személyazonosságának és legitimitásának hitelt érdemlő igazolása alapján akkreditációs kártyával látott el. A nemzetközi választási megfigyelőnek, tevékenysége gyakorlásakor, akkreditációs kártyáját ki kell tűznie, vagy fel kell mutatnia. Az akkreditációs

kártya egyben az Országos Választási Központba (BM Duna Palota, Budapest, V., Zrínyi u. 5.) belépőként is szolgál.

4. Az országos népszavazáson a nemzetközi sajtó képviselőjének magát e minőségében az Országos Választási Irodánál regisztráltatnia kell. A nemzetközi sajtó képviselőjét az Országos Választási Iroda □ személyazonosságának, legitimitásának és újságírói jogosultságának hitelt érdemlő igazolása alapján □ akkreditációs kártyával látja el. A nemzetközi sajtó képviselőjének tevékenysége gyakorlásakor akkreditációs kártyáját ki kell tűznie, vagy fel kell mutatnia. Az akkreditációs kártya egyben az Országos Választási Központba (BM Duna Palota, Budapest, V., Zrínyi u. 5.) belépőként is szolgál. Jelen intézkedésben nem említett kérdéskörökben a nemzetközi sajtó képviselőit ugyanazon jogosultságok illetik meg a választások vonatkozásában mint a nemzetközi választási megfigyelőket.

5. A szavazás napját megelőző időszakban a nemzetközi választási megfigyelő, illetve a nemzetközi sajtó képviselője ez irányú tevékenységének gyakorlása végett:

a) részt vehet a nemzetközi megfigyelők, illetve a nemzetközi sajtó részére tartott sajtótájékoztatókon;

b) igényt tarthat Magyarországgal, valamint a magyar választási jogszabályokkal kapcsolatos magyar- és idegen nyelvű tájékoztató anyagokra;

c) tanulmányozhatja az "internet"-en és más nyilvános elektronikus rendszereken található választási anyagokat;

d) előzetes egyeztetés alapján tájékozódhat a választási előkészületekről az Országos Választási Irodánál és a választási irodáknál.

6. A szavazás napján a külföldi választási megfigyelő:

a) bármely általa kiválasztott szavazóköriben a helyszínen tanulmányozhatja a szavazás megkezdését és menetét, ezt a lehetőséget minden egyes szavazatszámoló bizottság köteles biztosítani;

b) megfigyelési szándékát a helyszínen a szavazatszámoló bizottság elnökének be kell jelentenie;

c) tájékoztatást kaphat a szavazással kapcsolatos minden közérdekű információról;

d) jelen lehet (megfigyelőként) a szavazatok megszámlálásánál és annak eredményéről szóbeli tájékoztatást kaphat;

e) az Országos Választási Központban figyelemmel kísérheti a választási részeredmények beérkezését, feldolgozását. Részt vehet sajtótájékoztatókon.

Jogosult előzetes tájékoztató anyagokra. Figyelemmel kísérheti képernyőkön a választási eredmények alakulását;

7. A szavazás napját követően a nemzetközi választási megfigyelő, illetve a nemzetközi sajtó képviselője részt vehet az előzetes és végleges választási eredményt közlő tájékoztatón az Országos Választási Központban.

8. A nemzetközi választási megfigyelők tapasztalataikat jogosultak az Országos Választási Iroda által részükre szervezett sajtótájékoztatókon, a hazai és a külföldi sajtó képviselőinek adott interjúkban, illetőleg más formában közölni (pl.: választási megfigyelői tevékenységükről készített jelentésük egy példányát az Országos Választási Irodának történő) közölni.

9. A megyei (fővárosi) választási iroda vezetője a 3. pontnak megfelelően saját hatáskörben is fogadhat nemzetközi megfigyelőket illetékességi területén, amennyiben a meghívó fél az illetékességi területen működő önkormányzat, párt vagy társadalmi szervezet. Regisztráció céljából, illetve a választás lebonyolításáról készített tájékoztató anyagok az érintetthez történő utólagos eljuttatása végett az akkreditáció megtörténtéről a személyi adatok megküldésével az Országos Választási Irodát tájékoztatni kell. A Területi Választási Iroda által kibocsátott akkreditációs kártya önmagában nem jogosít fel az Országos Választási Központba való belépésre, illetve kizárólag az adott Területi Választási Iroda területén biztosít az ezen intézkedésben meghatározott - jogosítványokat a megfigyelő számára. A Területi Választási Iroda vezetője felelős azért, hogy a nemzetközi megfigyelők és a nemzetközi sajtó képviselői részére minden helyben készített kiadványt rendelkezésre bocsássonak.

10. A Területi Választási Iroda vezetője illetékességi területén:

- gondoskodjon a Helyi Választási Iroda vezetők tájékoztatásáról és intézkedjen az Szavazatszámlláló Bizottság elnökök megfelelő felkészítéséről.

- adjon tájékoztatást az Országos Választási Iroda vezetőjének a nemzetközi vendégek meghívásáról, a résztvevők számáról és az általuk megfogalmazott tapasztalatokról az országos népszavazás lebonyolításáról szóló jelentésben.

Budapest, 2003. március 20.

Rytkó Emília
az Országos Választási Iroda
vezetője